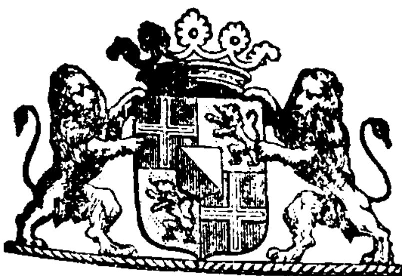
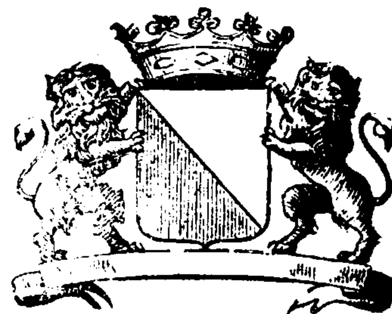
A°. 1859. N°. 185.

VRIJDAG **5 AUGUSTUS.**

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT, Vrijdag 5 Augustus.

De zaak der Spoorwegen, die gedurende meer dan een jaar, ons geheele Vaderland in beweging heeft gezet, is, we komen er nogmaals op terug, krachtens het besluit in de zititng der Tweede Kamer van 26 Julij jl. gevallen, nu minstens weder voor een jaar *uitgesteld.* Al mogten wij in een vorig artikel erkennen, dat gelijk alle menschelijke zaken, ook dit uitstel eene enkele goede zijde kon opleveren, in zijn geheel blijven we het besluit der Kamer bejammeren. Wij hebben de zaak der Spoorwegen meermalen en met voorliefde behandeld; wij hebben de Regeringsvoordragten bestreden, omdat ze, naar onze gedachten, door betere voor het algemeen belang, en voor het belang van de provincie en de stad onzer inwoning konden vervangen worden; maar wij hebben er tevens ten sterkste op aangedrongen, dat de zaak der spoorwegen tot een einde moest worden gebragt. Had de Kamer de rigting *Sloet R.* willen goedkeuren in strijd met haar vroeger beter inzigt, we zien niet in, waarom de Kamer die inkonsekwentie niet even goed nu als over eenige maanden zou begaan; had men de aanhangige voordragten kunnen aannemen met de wijziging of de bijvoeging van enkele lijnen, er was dan ten minste een goed begin gemaakt; was daarentegen de voorgedragen koncessie verworpen, men had in de volgende zitting nieuwe plannen kunnen ter sprake brengen, die meer in het publiek belang waren. In elk geval was de zaak der spoorwegen ten minste eene schrede *voorwaarts* gegaan. Thans doet het besluit der Kamer haar voor een jaar *stilstaan*: hare geheele houding en den aard der gevoerde diskussiën doen ons bijna wanhopen of wij ooit in het bezit van spoorwegen zullen geraken. Herinneren wij hiertoe slechts aan den loop der zaken.

Reeds in de zitting van 23 Nov. 1857 merkte de heer *Thorbecke* aan: »dat provinciën en gemeenten groot belang bij den aanleg van spoorwegen hadden en het besef van dat belang in die dagen reeds sterk was opgewekt." Diezelfde afgevaardigde wilde den 18 Febr. 1858, »dat er gehandeld zou worden," dat er van *»geen verder uitstel"* zoude gesproken worden, hetgeen de Kamer toen verklaardde *ook te willen.* De koncessie van den Noorder-spoorweg was grondig en uitvoerig behandeld. Memorie van Toelichting, voorloopig verslag, en beantwoording daarvan waren gewisseld, en reeds den 4. Mei was het eindverslag opgemaakt en vastgesteld, en daarmede de zaak voor de publieke diskussie en voor beslissing tot rijpheid gekomen. Maar het kwam nog verder. In de zitting van 12 Julij jl. werd, »niet bij overrompeling, maar goed voorbereid, met eene groote meerderheid, met 31 tegen 21 stemmen, beslist en besloten, om het wetsvoorstel betrekkelijk den Noorder-spoorweg, in openlijke beraadslaging te brengen, zoodra de op den 12. Julij aan de orde gestelde wetten zouden zijn afgedaan. De dag der beslissing naderde alzoo, toen in de zitting van 25 Julij door de HH. *Strens*, *Olivier*, *Meeussen*, *Slicher van Domburg*, *Dommer van Poldersveldt* en *Sander* een voorstel werd ingediend, strekkende: om uit aanmerking, dat het wegens het naauw verband der beide wetsvoordragten wenschelijk is, de behandeling van het wetsontwerp tot bekrachtiging van de koncessie voor den Zuiderspoorweg gelijktijdig te doen plaats hebben met of althans onmiddellijk te doen volgen op de behandeling van het wetsvoorstel tot bekrachtiging van de koncessie voor den Noorderspoorweg; en overtuigd, dat bij den ver gevorderden tijd dezer zitting het niet te verwachten was, dat de voordragt betreffende den Zuiderspoorweg tijdig genoeg in staat van wijzen zal zijn, om nog in deze zitting te worden afgedaan, de Kamer te doen besluiten, de behandeling van het reeds aan de orde gestelde wets-ontwerp betreffende den Noorder-Spoorweg te verdagen tot den aanvang der volgende zitting. In de daarop volgende zitting van 26 Julij werden over dat voorstel uitvoerige diskussiën gevoerd, waarvan het slot was, dat het voorstel met 47 tegen 17 stemmen werd aangenomen, en het overtuigend bewijs geleverd, dat verre de groote meerderheid der Kamer den 26. Julij verwierp, wat zij den 12. had vastgesteld.

Het was intusschen, alsof sommige leden der Kamer en zelfs de voorstellers zich toch over dergelijke inkonsekwentie, en over zulk eene wijze van behandeling der hoogste Staatsbelangen eenigermate schaamden. In het voorstel zal toch wel niet zonder opzet gesproken zijn van een uitstellen »tot den aanvang der volgende zitting" daarenboven werd door den heer *Dirks* nog een voorstel gedaan, strekkende: »dat de Kamer besluiten zoude, om, met afwijking van het bepaalde bij artikel 132 van het reglement van orde, hare werkzaamheden met betrekking tot de wetsontwerpen tot bekrachtiging van eenige artikelen der koncessiën van de Noorder- en Zuiderspoorwegen, bij het op nieuw indienen daarvan door de Regering in de zitting van 1859—60 in dien stand te hervatten, waarin het eerstgenoemde wetsontwerp (de Noorder-spoorweg) zich thans bevindt en het laatste (de Zuider-spoorweg) zich alsdan zal bevinden, in dier voege, dat de sluiting der zitting geene herinnering, maar slechts de hervatting der behandeling *in statu quo* te weeg zoude brengen." Wij erkennen gaarne de goede bedoeling dezer voorstellen; blijkbaar deze, om al het verrigte toch niet op eenmaal als niet geschied te doen beschouwen: om de zaak in eene nieuwe zitting niet weder als eene geheel nieuwe van voren af te moeten behandelen: bij eenig rijper nadenken, konden de voorstellers zelven wel niet ernstig gelooven aan den goeden uitslag van dergelijke expedienten. Dadelijk toch na het openen der gewone vergadering van de Staten-Generaal moeten wij herhalen, dat de Begrootingswetten voor het volgende jaar worden ingediend. Het onderzoek daarvan moet dus wel altijd het eerste werk der Tweede Kamer zijn. Nu heeft onze Parlementaire geschiedenis ruimschoots het bewijs geleverd, dat deze taak zoo omvattend en omslagtig is, of gemaakt wordt, dat men in den regel zeer verheugd mag zijn, dat zij voor het winterreces afloopt. Hoe zoude nu de kamer nog in *den aanvang* dier zitting, en dus voor de behandeling der Begrooting, *de Spoorweg-kwestie* kunnen afdoen? Daarenboven geldt hier hetzelfde bezwaar, dat tegen het voorstel van den heer *Dirks* werd in het midden gebragt. Daarbij toch gelooven wij met den heer *van der Linden*, dat het onbestaanbaar is met de bepalingen der Grondwet. Art. 106 toch zegt, »dat over eenig ingekomen voorstel des konings door de volle kamer niet beraadslaagd wordt dan nadat het is overwogen in de onderscheidene afdeelingen. »In eene nieuwe zitting worden die ontwerpen op nieuw ingediend en moeten dus weder den wettigen loop nemen: Zij moeten naar de afdeelingen worden verzonden, memoriën gewisseld worden, enz.

Het is nu zeker, dat, wanneer de zaak alzoo moet behandeld worden, het nieuwe onderzoek, na alles wat reeds over de zaak is voorgevallen, zeer zoude kunnen bekort worden, maar dit is van de Tweede Kamer wel niet te wachten. Zij voelde zich dan ook waarschijnlijk zeer gelukkig, dat zij in art. 106 aanleiding vond, om het voorstel van den heer *Dirks* met 51 tegen 10 stemmen te verwerpen. De natie kan er alzoo wel ter dege van verzekerd zijn, dat alles weder van voren af zal moeten begonnen en behandeld worden; dat wij derhalve met onze spoorwegplannen minstens nog weder een jaar van strijd en onzekerheid tegengaan; dat, gelijk de heer *Westerhoff* zeide, »ons Jobsgeduld nog op harder proef moet gesteld worden;" dat het welligt daardoor nog duidelijker dan nu reeds het geval is moet uitkomen, dat het regeren onder een konstitutioneelen regeringsvorm, *op deze wijze*, hoogst bezwaarlijk, ja schier onmogelijk zou worden.

— Frankrijk zet zijne ontwapening voort, en helpt daardoor de onrust meer en meer verdrijven. Is het observatie-leger ontbonden, de divisiën blijven in de kampen nog slechts bijeen tot de gewone najaarsoefeningen. Van meer gewigt is echter de geheele ontwapening der Fransche vloot. In alle havens zoowel van het Kanaal als van de Middellandsche zee zijn daartoe de bevelen gezonden, en in dit opzigt wordt derhalve ten volle voldaan aan de wenschen van Engeland. Keizer *Napoleon* doet daardoor op nieuw uitkomen, hoezeer hij het Westelijk Verbond waardeert. In de verhouding der verschillende mogendheden is sinds de laatste maanden dan ook niet die wijziging gekomen, als men wil doen voorkomen. Er is meer spanning, maar eene verplaatsing der groote politieke verbindtenissen is er niet. Alle regeringen blijven den vrede verlangen, en is er dus nog wantrouwen, dit ligt in de eerste plaats daaraan, dat de menigte eerder vatbaar is voor indrukken van vrees en onrust, die zich dan ook veel gemakkelijker verbreiden, dan dat zij zich tot inkeer en vertrouwen laat brengen. De feiten zullen het langzamerhand doen zien, wij vertrouwen het, dat onze gunstiger blik in de toekomst niet zoo geheel onjuist was.

In Engeland heeft men zich in de laatste dagen met de Indiesche aangelegenheden bezig gehouden. Het blijkt, hoeveel schatten de Ind. opstand reeds aan Groot Brittanje heeft gekost; en nog is de rust in Oost Indië in verre na niet hersteld. Buitendien zullen de Ind. bezittingen Albion telkens meer kosten, en om de lasten steeds te verhoogen gaat niet. Reeds heeft het groote bezwaren, om een deel van 't Indisch tekort te dekken, door de belastingen in Indië te verhoogen. De inkomsten-belasting in Engeland is vooreerst door het Parlement goedgekeurd.

In Duitschland blijft de hervormingszaak veel belangstelling wekken. Vooreerst zal daaruit echter niet veel goeds voor Duitschland voortvloeijen. Belangrijker achten wij dan ook de beschouwing van de *A. Z.* onder Weenen over de Oostenrijksche geldmiddelen, en het betoog der noodzakelijkheid, dat de militaire inrigting in Oostenrijk meer in overeenstemming gebragt worde met de finantiële krachten des lands. Gaat men niet spoedig tot eene regeling in deze over, Oostenrijk zou zijn stellig verderf te gemoet gaan. Dat wordt te Weenen begrepen en daarom zal ook keizer *Frans Joseph* welhaast op ferme schaal gaan ontwapenen. Hij zal dan te eer begrijpen, dat Oostenrijk er niet meer aan denken moet, in Italië zijn vroegere rol te willen opvatten, 't geen voor de regeling der aangelegenheden in Centraal Italië buitendien eene noodzakelijkheid kan geacht worden.

Uit Midden Italië wordt vernomen, dat even als in Toskanen ook in Modena en in de Legatiën eene Vergadering van volksvertegenwoordigers wordt bijeengeroepen, om de volkswenschen op wettige wijze te doen openbaren. In Toskanen hebben de gemeentebesturen bijna eenstemmig de wensch tot aansluiting aan Sardinië te kennen gegeven. Dit gevoelen zal stellig nader worden bevestigd. 't Wordt dan de vraag wat de grootmagten zullen doen? Zal een kongres daarover beslissen? Maar er is nog niets van een kongres bekend. En terwijl thans de Oostenr. *Post Zeit.* beweert, dat een kongres noodzakelijk zal wezen, om het politiek gebouw van Europa nader op zijne nieuwe grondslagen te vestigen, wordt door eenigen berigt, dat Sardinië bepaald van geen Italiaanschen Bond wil weten, als Oostenrijk daarin zetel neemt, en daardoor kan trachten zijn verloren invloed te herwinnen. En als het hoofdbeginsel van den vrede van Villafranca nu reeds in duigen viel, waartoe zou dan een kongres dienen? De toekomst van Midden-Italië blijft dan inmiddels zeer wisselvallig.

Intusschen mag Italië zijne dankbaarheid jegens Frankrijk niet vergeten. Italië mag niet verkregen hebben of verkrijgen, wat het verlangde, de Italianen mogen er zeker van zijn, dat, als Frankrijk de belangen van Italië prijs gaf, dadelijk Oostenrijk zijne stellingen weder zou innemen. Daartoe zou het hof van Weenen, ook als het ontwapend had, nog kracht in overvloed hebben.

Van de reisplannen en ontmoetingen van verschillende gekroonde hoofden is nog niets zekers te zeggen. Wat daarvan is verhaald, verdient nadere bevestiging. Dit alleen is stellig, dat vele vorsten hunne gewone najaarsuitstapjes beginnen.

Uit Kroonstad berigt men, dat Keizer *Alexander* er den 23 Julij eene keurige stoomvloot van 7 linieschepen en 14 fregatten heeft in oogenschouw genomen, van welke vloot voor 5 jaar naauwelijks een spoor te vinden was.

De sinds gister ontvangen **telegrafiesche dépeches** laten wij hieronder volgen:

Dresden, *Donderdag.* Graaf *Colleredo* is heden namiddag ten $3^1/_2$ ure uit Weenen alhier aangekomen; ten 6 ure heeft hij zijne reis naar Zurich voortgezet.

Londen, *Donderdag.* Volgens tijdingen uit Buenos-Ayres van den 27. Junij ll. was het leger begonnen offensief tegen *Urquiza* te handelen. De generaal *Flores* was daarop met Monte-Videaansche officieren van Monte-Video naar Buenos-Ayres gesneld.

Parijs, *Donderdag.* De *Moniteur de la Flotte* berigt, dat in de havens van den Oceaan bevel is gegeven tot ontwapening van alle schepen, die bewapend zijn of worden.

Het blad voegt er bij, dat die bevelen reeds worden uitgevoerd en de ter reede liggende schepen in de havens zijn gegaan.

Ook te Toulon, zegt het blad, is de ontwapening begonnen, en er is bevel gegeven onmiddelijk de matrozen af te danken, die vijf jaren dienst hebben.

Parijs, *Donderdag.* De Bank heeft haar diskonto tot op $2^1/_2$ pCt. verminderd.

Men verneemt, dat de gemeentebesturen in het hertogdom Toskane zich bijna eenstemmig hebben verklaard voor de aanhechting aan Piemont.

Parijs, *heden*, *Vrijdag.* Men leest in den *Moniteur*: „De keizer, die bewezen diensten nooit onbeloond laat, heeft kolonel *Treuille de Beaulieu* benoemd tot direkteur van de werkplaats tot verbetering der juistheidswapenen, voor het werkzaam aandeel dat hij sedert 1842 genomen heeft aan het in het leven roepen van het nieuw stelsel der getrokken kanonnen."

De bank van Frankrijk heeft haar diskonto tot $3^1/_2$ pCt. verminderd en besloten, van de nieuwe leening de drie eerste maandelijksche termijnen voor te schieten tegen depositie van rentebewijzen.

Petersburg Vrijdag. Baron *Haber* administrateur van de bank van Darmstad, *Hansemann*, direkteur van de bank te Berlijn en baron *Mülken*, hebben koncessie erlangd voor de daarstelling van eene algemeene handels- en bankmaatschappij te Petersburg met een kapitaal van 200 millioen frank, in 400,000 aktien van 500 franks elk. De statuten zijn door den Keizer goedgekeurd.

— Z. M. heeft het ontslag van den heer *van Meurs* als minister van oorlog thans aangenomen. De geruchten betreffende de aftreding van andere ministers zijn ongegrond. De eervol ontslagen minister is benoemd tot kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw. Zijn opvolger bij het Departement is nog niet benoemd. (Dit berigt is gister na den middag door ons aan onze geabonneerden binnen de stad reeds toegezonden.)

— De heer *v. Deinse*, die tot president van de arr. regtbank te Goes is benoemd, stelt zich niet meer verkiesbaar als lid van de Tweede Kamer.

— Naar men verneemt, bestaat nu het voornemen bij de regering om, naar aanleiding van art. 12 der wet op het lager onderwijs, drie kweekscholen voor onderwijzers in ons land op te rigten.

•— De verjaardag van H. M. de koningin van Zweden, dochter van prins *Frederik*, wordt hier heden op de gebruikelijke wijze gevierd.

:— Eergister middag heeft de ridder *A. Regazonni* de eer gehad bij H. M. de Koningin op het Huis ten Bosch te worden ontvangen, waar hij voor H. M. onderscheidene proeven van magnetisme heeft gedaan, die daarover Hare Hooge tevredenheid heeft te kennen gegeven. Z. K. H. prins *Frederik* heeft hem in een schrijven dank betuigd voor de belangelooze hulp, door hem aan onderscheidene behoeftige zieken te 's Hage verleend.

•— Z. K. H. de prins *van Oranje* is in plaats van gister heden morgen van 's Hage naar het kamp van Zeijst vertrokken en is tegen 9 ure alhier doorgekomen, terwijl Z. K. H. prins *Frederik* der Nederlanden, opperbevelhebber van de troepen in het kamp van Zeijst vereenigd, ook dezen morgen 's Hage heeft verlaten, en ten 12 ure deze stad zal passeren. — Heden morgen zijn verschillende troepen deze stad doorgetrokken, om zich naar hetzelfde kamp te begeven.

— Te Leeuwarden is het garnizoen door 't vertrek van troepen naar de kampen van Zeyst en Milligen en door de vele zieken aan de heerschende koortsen tot slechts een honderdtal manschappen ingekrompen, zoodat de hoofdwacht, de politiewacht aan de kazerne en de wacht aan 't huis van burg. en mil. verzekering zijn ingetrokken, daar het tuchthuis en het kruidmagazijn dagelijks 40 à 50 man vorderen.

— Bij beschikking is door den Minister van marine aan den 2. bootsmansmaat *B. Guiteneau* en aan den konstabelsmaat *A. Kleyn*, beiden dienende op het schroefstoomschip Vice-Admiraal Koopman, de gouden medaille toegekend, ter zake van hunnen vijftigjarigen diensttijd.

:— De *Jablonowski*'s maatschappij te Leipzig, heeft o. a. voor het jaar 1861 de volgende prijsvraag uitgeschreven:

„Gedurende de 17. eeuw gold bij de Duitschers, gelijk bij de Franschen en Engelschen, bijkans algemeen Holland als het klassieke land der volkshuishoudelijke praktijk en wetgeving. Gelijktijdig bloeiden bij de Hollanders vele wetenschappen, met name de letterkunde, de wijsbegeerte en de regtsgeleerdheid. Het is dan ook zeer waarschijnlijk, ofschoon tot dusverre weinig bekend, dat ook de theorie der volkshuishoudkunde destijds in Holland beoefenaren van naam geteld heeft. De maatschappij verlangt derhalve: „eene uit de bronnen geputte ontwikkeling van de nationaal-oekonomische literatuur in Holland tot den aanvang der 18. eeuw."

— Te Rotterdam zijn bij de herstemming voor een lid van den gemeenteraad uitgebragt 576 geldige stemmen, waarvan de heer *Mees* er 429 bekwam en slechts 147 op den heer *Schutze v. Houten* waren vereenigd zoodat de eerste benoemd is.

Te Middelburg werden uitgebragt 282 stemmen, waarvan de heer *Visvliet* 178 en mr. *Berdenis v. B.* 104 st. bekwam, zoodat de eerste is gekozen.

Te Vlissingen werden herkozen de heeren *Dutilh* en *de Veij Mestdagh* met 140 en 98, tegen de heeren *Blonk* en *de Groof* met 72 en 60 stemmen.

Te Groningen kwamen van de 1809 slechts 184 kiezers op, de heeren tusschen wie moest herstemd worden hadden echter verzocht geen van beiden in aanmerking te komen.

Te Zwolle zijn gekozen de heer *v. Rees* en Jhr. *de Maere* met 304 en 270 stemmen. De burgemeester *de Vos v. Steenwijk* die 252 stemmen bekwam, is dus als raadslid uitgevallen; de heer mr. *Sichterman* had 230 stemmen.

Te Assen is gekozen de heer *v. d. Feltz* met 83 tegen mr. *Gratama* die 29 stemmen bekwam.

Te Wageningen is herkozen de heer *Jacobs.* De heeren *van Heyst* en *Broers*, bekwamen voor de tweede vakature evenveel stemmen, zoodat de laatste, als oudste in jaren, als benoemde is geproklameerd. De heer *van Heyst* had echter ééne stem meer dan de heer *Broers*, welke echter van onwaarde is verklaard, omdat de naam niet schriftelijk was ingevuld, maar was uitgeknipt uit de lijst door den voorzitter rondgezonden en op het stembillet geplakt. Men verneemt, dat eenige kiezers deze handeling van het stembureau voor onwettig houden, volgens art. 61 der kieswet en zich zullen adresseren waar zulks behoort.

— Den 2. dezer is te Breda gehouden de 15. jaarlijksche vergadering van de broederschap der notarissen in Nederland, welke door 114 leden is bijgewoond. Tot leden van het hoofdbestuur werden herkozen de heer *J. J. C. Biesman Simons* en benoemd de heer *J. J. Claasseu Az.*, beiden te Amsterdam, terwijl tot buitengewone hoofdbestuurders werden aangesteld de heeren *P. Mabé* te Haarlem en *Jan van der Hoop Jacz.* te Rotterdam. De vergadering zal in het volgende jaar te Amsterdam plaats hebben.

— Heden werd in het lokaal in de Bierstraat te Rotterdam de jaarlijksche algemeene vergadering der *Nederlandsche Gustaaf-Adolf-Vereeniging* gehouden. De vergadering werd met gebed geopend, waarna de voorzitter, dr. *L. J. F. Janssen*, konservator van het museum van oudheden te Leyden, eene toespraak hield, en daarin belangrijke mededeelingen gaf van eene reis, onlangs door hem in Oostenrijk en Hongarije volbragt. Hij werd door die reis in staat gesteld om de behoeften der Protestantsche gemeenten en scholen van nabij te leeren kennen. — Uit het verslag van den sekretaris bleek, dat de vereeniging in de laatste jaren aanmerkelijk in bloei is toegenomen. Verscheiden nieuwe afdeelingen werden opgerigt, terwijl de meeste der bestaande afdeelingen het aantal hunner leden zagen vermeerderen. Aan een aantal Protestantsche gemeenten, zoowel hier te lande als in het buitenland, werden min of meer belangrijke giften gezonden. Ook nu waren wederom van verschillende zijden aanzoeken om ondersteuning bij het hoofdbestuur ingekomen. De vergadering zag zich in staat gesteld aan de meeste der hulpbehoevende gemeenten ondersteuning uit te reiken. Volgens het verslag van den penningmeester was ditmaal beschikbaar eene som van *f* 3500. Daarvan werden ondersteund twee gemeenten in Nederland, veertien gemeenten in Westfalen, vijf in Rijn-Pruissen, eene in Saksen, eene in Beijeren, twee in Frankrijk, drie in Oostenrijk, tien in Hongarije en eene in Posen. *Rott. Ct.*

— De regtbank te 's Hertogenbosch heeft den 2. dezer eene belangrijke vraag beslist omtrent onze rijksveldwacht. Er was namelijk iemand aangeklaagd wegens het bezigen van smaad- en scheldwoorden tegen een rijksveldwachter in de uitoefening zijner bediening. Er waren geene getuigen en de beklaagde ontkende. De regtbank sprak hem vrij, omdat bij art. 3 van het kon. besluit van 21. Nov. 1856 no. 114 de dienst en de roeping der rijksveldwachters wordt omschreven, en daaruit blijkt dat zij door de regering niet worden bekleed met den algemeenen last bedoeld bij art. 19 enz. van het wetboek van strafvordering; dat de rijksveldwacht echter, volgens dat besluit, daarstelt eene bijzondere kategorie van policie-beambten, afgescheiden van die welke in het wetboek van strafvordering zijn aangewezen en de rijksveldwachters behooren tot de agenten van preventieve policie en dat hunne processen-verbaal, op den ambtseed opgemaakt, als schriftelijke bescheiden geen bewijs leveren van de feiten door hen gekonstateerd. *Arnh. Ct.*

— De stad Hardenbergh heeft het zoover gebragt, dat haar den 2. dezer bij eenige winkeliers voor eenige flesschen traan, die noodig waren voor herstellingen aan brandspuiten, het krediet werd geweigerd.

— De sinds lang ontworpen landbouw-proeftuin te Deventer zal eindelijk tot stand komen. De Raad heeft een stuk land van omstreeks 3 bunders in kosteloos gebruik toegezegd, doch heeft niet kunnen besluiten een geldelijk krediet toe te staan. De ondernemers vertrouwen evenwel, dat, wanneer de proeftuin eens gevestigd is, hij genoegzaam bijval en ondersteuning zal vinden.

— Men verneemt, dat een landbouwer te Schiedam, die echter onbekend wenscht te blijven, de belangrijke som van *f* 40.000 aan de nieuw gebouwde R. K. kerk in het Frankenland aldaar, tot plaatsing van een toren op dezelve, geschonken heeft. *N. R. Ct.*

:— Het jongst verschenen n°. van het tijdschrift *l'Isthme de Suez* behelst het volgend berigt van een Engelsch ingenieur, gedagteekend van Neeswy-Kil, onder het opschrift van:

„Een Hollandsche bewijsgrond voor de mogelijkheid van het kanaal van Suez.

„Mijnheer,

„De Hollandsche Regering laat thans nieuwe en zeer uitgebreide dokken voor hare marine aan de haven van het Nieuwe Diep (bij den Helder) aanleggen.

„De fondamenten worden twaalf Ned. ellen beneden het vlak der zee in een uiterst gevaarlijken en moeijelijken bodem gelegd, en toch is men er na veel inspanning in geslaagd. Deze arbeid strekt den Hollandschen ingenieurs tot bijzonder veel eer.

„Den 20. Junij, toen men alle hinderpalen van de grondslagen had overwonnen, is de eerste steen van het metselwerk plegtig gelegd.

„Deze werken worden door eene kommissie van ingenieurs bestierd, van welke de inspekteur *Conrad*, voorzitter van de internationale kommissie voor de landengte van Suez, lid is.

„Indien men in Holland metselwerk kan aanbrengen op twaalf ellen diepte beneden het vlak der zee, in een bodem die veel slechter en gevaarlijker is dan die van de landengte, kan men dan nog twijfelen aan den goeden uitslag van het kanaal van Suez?"

— Men schrijft uit Sprang dd. 30 Julij: Als een bewijs dat de moederlijke liefde, indien hare kinderen in gevaar verkeeren, alle opoffering zelfs van eigen leven gering schat, diene het volgende geval:

De vrouw van *D. v. U.*, tot de mingegoede ingezetenen dezer gemeente behoorende; bemerkte, dat haar kind hetwelk op straat speelde, in gevaar verkeerde, door een hollend paard te worden overreden, ijlt er aanstonds naar toe, doch heeft geene gelegenheid meer om het kind van die plaats weg te nemen, werpt er zich over heen, ten einde het met haar eigen ligchaam te beschermen en behoedt het alzoo voor alle letsel.

De moeder is, hoewel in geen levensgevaar verkeerende, op onderscheidene plaatsen gewond; behalve dat haar arm deerlijk is gekneusd of gebroken, bekwam zij een slag van het paard tegen haar hoofd, en een op haar schouder, welke haar veel pijn veroorzaken.

— Gedurende de maand Julij zijn over den Hollandschen spoorweg vervoerd 145,199 reizigers. De opbrengsten waren van reizigers *f* 111.059.40, van goederen *f* 17.100.32; totaal *f* 128,159.72. Sedert 1 Januarij is het aantal reizigers 709,544; opbrengst van reizigers en goederen te zamen *f* 675.710.$86^1/_2$.

— Een kunstdraaijer te Abbeville moet uitgevonden hebben door eene eenvoudige inrigting eene beweegkracht te verkrijgen, die, als de vinding blijft voldoen, de stoomkracht in vele opzigte zal kunnen verdringen.

— Voor eenige dagen is te Osnabruck een persoon onthoofd, die, na bij zes vrouwspersonen onechte kinderen te hebben verwekt, zich met de zevende ophield, waarvan ook weder twee kinderen het gevolg waren. Zoo als het echter in soortgelijke gevallen veeltijds gaat, was ook hier twist en tweedragt aan de orde van den dag, met het gevolg, dat men besloot ieder weder alleen te gaan, en dat ieder een kind zoude medenemen. De vader, die echter geen een of beide kinderen wilde hebben,

ontstak in zoo hevige woede, dat hij de moeder een kind van den schoot greep, armpjes en beentjes afbrak, en het hoofdje letterlijk van den romp draaide, ten gevolge waarvan de ontaarde booswicht dezer dagen de welverdiende doodstraf onderging.

— De oude spreuk: *fortiter in re suaviter in modo* (standvastig in daad en minzaam van aard) paste de satirieke Punch dezer dagen op keizer *Napoleon* toe, door eene kleine wijziging. Hij las namelijk: *fortiter in re, Zouaviter in modo* (standvastig in daad en een Zouave van aard.)

— Een Engelsch dagblad deelt een eenvoudig en, zooals het zegt, beproefd middel mede tegen den zonnesteek, hierin bestaande, dat degenen die op het land werken elken morgen een versch koolblad in hunne muts of pet leggen. Daardoor zal het hoofd onder de heetste zonnestralen frisch blijven, en behoeft men niet voor zonnesteken te vreezen.

— Te Berlijn hebben 33 dames een zwemwedstrijd gehouden.

— De bekende Fransche filosoof, de heer *Bordas-Desmoulins*, is te Parijs overleden. De overledene was een man van buitengewoon veel talent en is een der schitterendste laureaten van het instituut van Frankrijk geweest. Hij heeft veel en goed geschreven en leefde van een pensioen van 1200 fr. Hij woonde geheel alleen op eenen zolder, bereidde zelf zijn eten, en ofschoon meer dan 60 jaren oud, maakte hij dagelijks zelf zijn ijzeren bed op. Hij is in het gasthuis gaan sterven, getrouw aan de grondbeginselen, die hij gedurende zijn leven had voorgestaan, dat is alle hulp der godsdienst weigerende.

— De beroemde harpiste mej. *Mösner* is met den heer *Langenbach*, direkteur der Küpper'sche kapelle te Elberfeld, in het huwelijk getreden.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 4 *Aug.*, 1.28 El.; r AP. 8.23. Gev. 2 d.
De Rijnhoogte te Keulen den 4. Aug.: 6 voet 9 duim; 6 voet 8 duim Rijnlandsch.

WEENEN, 3 Augustus.

De *Wiener Kriegszeitung* zegt, dat geenszins, gelijk beweerd werd, het geheele leger, maar naauwelijks de helft aan den strijd in Italië heeft deel genomen, dus nog geen 200,000 man, waaronder zeer weinig ruiterij.

De keizer heeft tot baron *v. Bach* een schrijven gerigt, waarin hij der bevolking zijn dank betuigt voor de bewijzen van trouw en vaderlandsliefde gedurende den oorlog gegeven.

Aan de *Algem. Zeit.*, die dikwijls regeringsmededeelingen ontvangt, wordt van hier geschreven:

„Onder de verbeteringen, welke, met het oog op de eischen van den tegenwoordigen tijd, het Keizerl. manifest van 15 Julij toezegt, is er geene belangrijker en meer onontbeerlijk dan die der administratie van het leger. Hervormingen op ander gebied mogen komen en uitblijven, mogen spoedig of laat komen, Oostenrijk zal in het ergste geval daarom toch nog, zij het ook slecht, bestaan, maar de hervorming der administratie van het leger is eene voorwaarde voor het bestaan van Oostenrijk. Zij is eene volstrekte noodzakelijkheid, omdat eene hervorming onzer finantien onvermijdelijk is. De Staatsfinantien kunnen niet blijven, zoo als zij zijn: daar moet orde in gebragt worden. Maar deze is, zonder orde in de administratie van het leger, onmogelijk: elke andere hervorming in de finantien, zonder wijziging in het ministerie van oorlog is hersenschimmig. Het budget van ons ministerie van oorlog bedraagt in vredestijd jaarlijks gemiddeld meer dan 100 millioen gulden, dat van het ministerie voor onderwijs 4½ millioen. Gedurende den laatsten oorlog, heeft het departement van oorlog maandelijks 50 tot 60 millioen gekost. Zulke toestanden kunnen niet voortduren, zulke verhoudingen niet in stand blijven, als het huishouden van staat op duurzamen goeden voet moet gebragt worden.

Bij de herstelling der Staatsfinantiën heeft de burgerlijke, zoowel als de militaire stand, gelijk belang; ja, bij de voortzetting van het tegenwoordig stelsel, zal niemand meer gevaar loopen dan de militairen, daar het behoud van het leger eene onmogelijkheid zal worden. De grootste finantiële ramp van Oostenrijk is, dat de finantiële kontrôle van het departement van oorlog aan het ministerie van financiën onttrokken is. Zonder zulke kontrôle kan geen geregelde Staat bestaan. Het leger zal niet verlangen, voortdurend te bestaan op eene wijze, welke den ondergang van het land berokkent.

In de omstreken van Papa in Hongarije heeft het sterk gesneeuwd. Aan den plantengroei heeft dit echter geen nadeel toegebragt.

— 4 *Aug.* Met. 5 pCt. 75.30; Nat. 80.10; Bank 901.—; Noord-Bahn akt. —; Credit Anst. 217; O-Fr. Spoorw.-akt. 266,—; Lomb. Venet. —.— Nieuwe —,—; W. op Lond. 3 m. 11.65; G. 16.

KEULEN, 3 Augustus.

De Japansche expeditie, waarvan gister gemeld werd, zal drie jaren duren. Een raad van legatie zal aan den togt deelnemen, om met de regering van Japan handelsbetrekkingen aan te knoopen.

De beweging der hervorming houdt aan. De *Köln. Ztg.* beweert wel is waar, dat het denkbeeld van eenheid eerst meer algemeen in Duitschland moet worden gehuldigd; dan zal er van zelf eene Duitsche regering en een Duitsch Parlement komen. Het Parlement, dat alleen wetten kan maken en geen uitvoerende magt heeft of op de uitvoerende magt niet kan werken, is een hoofd zonder ligchaam, is theorie zonder praktijk. Voorloopig zal het voor Duitschland dus nog wel 't best zijn, dat het in zijne afzonderlijke Staten het parlementair leven ontwikkele. — Inmiddels hebben eenige liberalen te Dessau eene vergadering gehouden, en een manifest uitgevaardigd, waarin wordt uiteengezet: 1°. dat de tegenwoordige Bondskonstitutie van Duitschland, zoowel bij oorlog als bij vrede, ontoereikende is; dat zij scheidt, in plaats van te verbinden, terwijl zij aan de meest tegenstrijdige partikuliere inzigten en bedoelingen, die gevaarlijkste vijanden der Duitsche magt, ruimte en voedsel geeft; dat met haar eene zoo krachtvolle handeling naar buiten, als de toestand en de positie van Duitschland vordert, nimmer bereikbaar is, veelmeer bij eene algemeene Europesche oorlogs-verwikkeling nieuwe moeijelijkheden bijna met zekerheid te voorspellen zijn en eene verbrokkeling van Duitschland doen vreezen; 2. dat eene nationale eenheid van Duitschland, geschikt om alle partikuliere tegenstrijdige inzigten en bijzondere bedoelingen te vernietigen en aan in- en uitwendige gevaren het hoofd te bieden, slechts door de daarstelling eener sterke centrale-regering, en van een Duitsch Parlement, kan verkregen worden; 3. dat zoodanige eenheid alleen door Pruissen tot stand gebragt en alleen onder de leiding van Pruissen voorloopig en op den duur bestaan kan.

LONDEN, 2 Augustus.

In het Huis der gemeenten heeft de minister voor Britsch-Indië, sir *Ch. Wood*, gister avond den staat der geldmiddelen van dat rijk blootgelegd. Zijne opgaven waren, zoo als verwacht werd, allezins ongunstig. Over de twee laatste jaren hebben die geldmiddelen te zamen een tekort van ruim 23 mill. p. st. opgeleverd, waarin echter door leeningen in Indië en hier te lande voorzien is geworden ten bedrage van ruim 22 millioen. Het loopende jaar zal echter op nieuw een tekort van 12½ mill. opleveren, en daarin is reeds, insgelijks door geldleeningen, voorzien tot een beloop van 7 mill., zoodat nog voorzien moet worden in ruim 5½ millioen. Tot dat einde heeft de minister op nieuw het aangaan eener geldleening voorgeslagen; doch hij heeft tevens aangetoond, dat ook de twee eerstvolgende jaren weder te korten, en wel elk van 5 à 6 milioen, zullen opleveren. De inkomsten van Indie zullen, zooveel mogelijk, verhoogd, en de uitgave verminderd worden. Maar het hoofd-bezwaar blijft de uitgaaf voor de krijgsmagt, welke in den tegenwoordigen toestand des lands nog niet voor eene belangrijke vermindering vatbaar is. De Minister wenschte wel met betrekking tot het leger eene bezuiniging in te voeren van 4,000,000 £ door vermindering van het leger der inboorlingen, maar dan zou men andere, zoo niet meerdere Europeesche troepen moeten hebben dan nu.

Na eenige diskussie, waarbij sommige sprekers aandrongen op maatregelen, ten einde de bevolking meer te bevredigen, als het beste middel om de uitgaven voor het leger te kunnen verminderen, is de voordragt van den minister voorloopig goedgekeurd.

Het Lagerhuis heeft in zijne zitting van Dingsdag de wet op de inkomstenbelasting bij de derde lezing definitief aangenomen. Lord *Elcho* heeft vervolgens aangekondigd dat hij tot aanstaanden Maandag zijne motie uitstelt, waarbij hij het parlement wilde doen verklaren dat Engeland geenerlei deel in een kongres der Europesche mogendheden nemen moet. Dit zijn besluit is het gevolg van het verzoek des ministers *Russell*, die, uit hoofde van het overlijden zijns schoonvaders lord *Minto*, vóór dien dag de zittingen van het Huis niet kan bijwonen.

De heer *Labouchère*, lid van onderscheidene Whigministeriën, is tot den pairsrang verheven.

De *Morn. Herald* verklaart heden, dat het door hem medegedeeld berigt, als zou de regering der Ver. Staten besloten hebben, het beginsel der partikuliere kaapvaart te laten varen, onjuist is geweest, en dat men integendeel moet lezen, dat de regering der Ver. Staten geweigerd heeft dit beginsel op te geven.

Onder de stokers der gasfabrieken en de ambachtslieden heerscht eene soort van opstand. De stokers willen 5 shillings per week meer en 14 werkuren minder hebben. De direkteurs der gasfabrieken hebben hen echter laten eischen en andere stokers aangenomen. De ambachtslieden willen slechts 9 uren per dag werken. De aannemers en anderen zullen hunne werkplaatsen Zaturdag sluiten en Maandag geen andere ambachtslieden aannemen, dan die geen deel uitmaken van de vereenigingen welke dergelijke eischen ondersteunen, en welke zoo gevaarlijk zijn, dat zij, die er zich niet aan willen sluiten, hun leven niet zeker zijn. Zoo de ambachtslieden aan hun plan om niet te werken, zoo aan hun eisch niet wordt voldaan, gevolg geven, zullen 300000 mannen, vrouwen en kinderen weldra zonder middel van bestaan zijn. De regering heeft ter verzekering der orde maatregelen genomen.

Een geestelijke heeft twee prijzen, elk van 50 guinjes, — een voor Engelschen den anderen voor Franschen — uitgeloofd voor het beste geschrift over het groot belang eener innige vereeniging van Engeland en Frankrijk, zoo met het oog op de belangen der beide landen als op de algemeene wereldbelangen.

Daar het als zeker wordt aangenomen, dat de telegraafkabels, gelijk die thans worden vervaardigd, door elkaâr slechts 10 jaar kunnen duren, wordt het maken van reservekassen eene noodzakelijkheid voor alle onderzeesche telegraaf-maatschappijen.

Uit Vera Cruz zijn tijdingen ontvangen tot 13 Julij. *Juarez* had de eigendommen der geestelijkheid tot staatsgoederen verklaard; de meeste dier eigendommen liggen echter in een distrikt waarover hij nog niets te zeggen heeft. Een der Amerikaansche bladen verzekerde, dat *Degollado*, de nieuwe minister van oorlog van *Juarez*, naar de Vereenigde Staten zou vertrekken om te trachten geld en vrijwilligers te krijgen. Volgens latere berigten was de minister van finantiën van *Juarez*, op weg naar de Vereenigde Staten, om eene leening aan te gaan, gehypothekeerd op de kerkelijke goederen.

Uit Venezuela verneemt men, dat aldaar wanordelijkheden plaats gehad en de dorps-bewoners om Puerto Cabello die stad belegerd hebben, met het doel, om te plunderen. De belegerden hadden de hulp der regering ingeroepen, doch in den toestand waarin deze zich bevond was van haar weinig hulp te wachten.

Uit China schrijft men van den 4 Junij, dat de Engelsche en Fransche gevolmagtigden na een lang uitstel eindelijk met hunne geratificeerde verdragen naar het Noorden zijn vertrokken. Een talrijk eskorte zou hun naar Peking vergezellen. Men zeide, dat de Russen der regering hadden aangeboden den opstand te dempen, en dat zij voor het aan den Amur afgestaan gebied eene menigte kanonnen hadden gegeven.

— 4 *Aug.* Gec. 95⅛; Peru 4½ pCt. —; 3 pCt. —; Venez. 5 pCt. 29¼; 2¼ pCt. 16; Port. 3 pCt. 45½; Sp. 3 pCt. 44½; 1½ pCt. 32¾.

PARIJS, 3 Augustus.

Het eskader der Adriatiesche zee is te Toulon binnengekomen.

Ondanks dit en andere berigten van ontwapening, worden echter aan het ministerie van marine ontwerpen in gereedheid gebragt tot onteigening van gronden die tot kustverdediging moeten ingerigt worden.

Uit Italië verneemt men dat de graaf *de Reiset* zich op zijne audientie bij den markies *Dabormida* overtuigd heeft, dat hij voor zijne zending bij de Sardinische regering niet den gewenschten steun zal vinden. Zij toch heeft bij monde van den markies te kennen gegeven, alles gedaan te hebben wat zij kon door de terugroeping harer kommissarissen, en geenszins stappen te kunnen ondersteunnen geheel in strijd met hare sympathie voor de bevrijding der Italiaansche nationaliteiten. Koning *Victor Emmanuel* zelf moet tot den graaf in gelijken zin gesproken hebben.

Uit Turijn meldt men, dat graaf *Arese* herwaarts vertrokken is.

Het *Journal des Débats* bevat de volgende opgaven, ontleend aan officieele stukken, omtrent de magt die van weêrszijden bij de verschillende gevechten in den strijd geweest is en de verliezen door beide partijen geleden.

Montebello. De magt der geallieerden bedroeg 7000 man, waarvan 6200 Franschen; 850 man buiten gevecht, waarvan 625 Franschen. De Oostenrijkers telden 13000 man; 1150 buiten gevecht, 150 gevangenen.

Palestro. Geallieerden 21,000, Franschen 2000, buiten gevecht 1400. Oostenrijkers 21,000, buiten gevecht 2100, gevangen 950.

Magenta en *Turbigo.* Franschen 55000; buiten gevecht 4400, gevangenen 208. Verloren 1 kanon. Oostenrijkers 75000, buiten gevecht 13000, gevangenen 7000. Verloren 4 kanonnen.

Melegnano. Franschen 16000, buiten gevecht 900. Oostenrijkers 18000, buiten gevecht 1400, gevangenen 900.

Solferino. Franschen 110000, Sardiniërs 35000, te zamen 145000. Buiten gevecht 16800, waaronder 11500 Franschen, gevangenen 350, waarvan 100 Franschen. Oostenrijkers 170000; buiten gevecht 21000, gevangenen 7000. Verloren 30 kanonnen.

Over het geheel dus:

Buiten gevecht	24359	Geallieerden.
„ „	38650	Oostenrijkers.
Gevangenen	300	Franschen.
„	16000	Oostenrijkers.

Volgens berigten uit Malta, van 26 Julij, liep aldaar het gerucht, dat de Fransche en de Engelsche vloot naar Egypte zouden worden gezonden, belast met eene zending betrekkelijk het Suez-kanaal.

De heer *Granier de Cassagnac*, tot dusverre een der redakteuren van den *Pays*, is thans als zoodanig geplaatst bij den *Constitutionnel.* Hij is bij laatstgenoemd dagblad met een artikel verschenen onder den titel *l'Ingratitude de l'Italie.* Daarin tracht hij te betoogen, dat de Italianen zich niet over den keizer te beklagen hebben, vermits hij alles voor hen gedaan heeft wat hij vermogt, zonder Frankrijks lot in de weegschaal te stellen. De nationaliteit der Italianen, zegt hij verder, bestaat reeds, indien zij bekwaam genoeg zijn, om daarvan alle partij te trekken, die de vrede hun verschaft. Indien de Italianen echter de weldaden, door den keizer hun geschonken, niet weten te gebruiken, zoo veel te erger is het dan voor hen, doch aan den keizer kan dit niet geweten worden.

Koning *Victor Emmanuel*, vernomen hebbende, dat men hem te Milaan eene feestelijke ontvangst bereidde, heeft aan het stedelijk bestuur doen weten, dat hij zonder eenigen praal wilde ontvangen worden, daar de tijden geen onnoodige uitgaven toelaten. Het gemeentebestuur heeft geantwoord, dat, hoezeer het ook 's konings bevelen wenscht te gehoorzamen, dit nu onmogelijk was, daar de toebereidselen reeds voor het grootste gedeelte gemaakt waren, en het volk zijn nieuwen koning op de luisterrijkste wijze wenschte te ontvangen.

Door den krijgsraad te Perugia zijn de 7 leden van de voorloopige junta ter dood veroordeeld. De namen der veroordeelden zijn:

Francesco Guardobassi, oud 67 jaren, grondeigenaar (dezen werd bij zijne intrede in Perugia, door den kolonel *Schmidt*, buiten de algemeene kontributie, eene andere opgelegd van 20,000 scudi (ongeveer *f* 50,000); de baron *N. Danzetta*, oud 39 jaren, gehuwd en grondeigenaar; *Zephyrin Faïna-Baldini*, oud 39 jaren, bankier; dokter *Tiberius Berardi*, advokaat; dokter *Carlo Bruschi*, oud 37 jaren, gehuwd en advokaat; de graaf *Antonio Cesarei*, oud 35 jaren; dokter *Filippo Tantini*, oud 33 jaren, grondeigenaar en advokaat.

De beroemde danseres *Taglioni* is benoemd tot inspectrice van alle dansklassen, aan de opera verbonden.

— 4 *Aug.* Rente op tijd 3 pCt. 69,40; Fr.-Oost. Spw. 567,50; Sp. $1\frac{1}{2}$ pCt. $32\frac{1}{4}$; 3 pCt. $41\frac{1}{2}$.

ADVERTENTIEN

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Aug.	Uren.	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom. bij 0°.	Ther. F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen.
			N. a						
4	2	zw.	8.0	759.91	74.1	+ 2.0	0.83	0.6	Bewolkt.
	10	w.	0.5	60.70	64.6	+ 2.0	0.90	0.1	Idem.
5	8	w.	0.5	62.08	69.1	+ 1.4	0.70	0.	Ligt bewolkt.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 24.50	Pruissische	*f* $34,87\frac{1}{2}$
Nat. Met. Coep. .	„ 30,50	Spaansche.	„ —,—
Napelsche	„ —,—	Sp. Coep. per fr.	„ $54.87\frac{1}{2}$
Div. Eng. in . . £	„ 11,55	Hamb. Russen. .	„ 33 50
Eng. Russen . . .	„ 11,55	Russ. in Zilv. R. .	„ $33,43\frac{3}{4}$
Fransche	„ 55 —	Poolsche in fl. . .	„ —,—
Belgische	„ 55,75	Dollars	„ —,—

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 4 Augustus 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{15}{16}$	$64\frac{1}{16}$	$64\frac{1}{16}$
dito dito	3	„	$76\frac{3}{4}$	$76\frac{7}{8}$	
dito dito	4	„	$97\frac{1}{16}$	$97\frac{7}{16}$	$97\frac{7}{16}$
Amortisatie-Sijndikaat	$3\frac{1}{2}$	„	$94\frac{7}{8}$		
Handelmaatschappij. .	$4\frac{1}{2}$	„	129		
Oost-Indische Leening	4	„	96		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	52		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$32\frac{1}{16}$	$32\frac{1}{4}$	$32\frac{1}{4}$
Obligatien	3	„	$43\frac{3}{4}$	$43\frac{7}{8}$	
Binnenl. Schuld	3	„	$41\frac{5}{16}$	$41\frac{3}{8}$	$41\frac{3}{8}$
Amortisable			$9\frac{5}{8}$		
Bewijzen Koepons			$4\frac{1}{2}$		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$44\frac{3}{4}$	$44\frac{7}{8}$	$44\frac{7}{8}$
dito 1856/57	3	„	$43\frac{9}{16}$	$43\frac{3}{4}$	$43\frac{3}{4}$
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	$104\frac{1}{2}$	$104\frac{5}{8}$	
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	$102\frac{1}{4}$		
Certifikaten 1840 . . .	4	„	$86\frac{1}{8}$		
Cert. bij *Stieglitz* . . .	4	„	86	$86\frac{1}{4}$	
dito 5e Serie	5	„	$94\frac{3}{4}$	$94\frac{13}{16}$	
dito 1855 6e Serie . .	5	„	$100\frac{13}{16}$	$101\frac{1}{8}$	$101\frac{1}{8}$
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	„	$96\frac{3}{4}$		
Certifik. van Assign. .	6	„	$65\frac{5}{8}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			$154\frac{1}{4}$		
Obligatiën	4	pCt.	$80\frac{1}{2}$	$80\frac{5}{8}$	
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	„	101		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$59\frac{3}{8}$	$59\frac{3}{4}$	$59\frac{3}{4}$
Oblig. Rente Am.. . .	5	„	78	$78\frac{1}{8}$	$78\frac{1}{8}$
dito dito Nat. 1854 . .	5	„	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{5}{8}$	$63\frac{5}{8}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$31\frac{7}{16}$	$31\frac{5}{8}$	$31\frac{5}{8}$
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100 . .	5	pCt.	$99\frac{1}{8}$		
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855. .	1	„	$15\frac{1}{16}$	$15\frac{3}{8}$	
Venez. Oblig.	3	„	$27\frac{7}{8}$	$28\frac{1}{4}$	
Grenada, Oblig. . . .	$3\frac{1}{4}$	„	$16\frac{3}{16}$	$16\frac{1}{4}$	$16\frac{3}{16}$
Mexiko, Obl.	3	„	$18\frac{1}{16}$		
N-. Am. Illin.Obl. C. B.	7	„	82		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

BIJVOEGSEL

BIJ DE UTRECHTSCHE COURANT VAN

VRIJDAG 5 Augustus 1859, N°. 185.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Donderdag 28 Julij.

De heer *v. Hoytema* wenscht mede der komm. hulde te brengen. en heeft het ontwerp en de memorie van toelichting met genoegen gelezen. Er is echter een bezwaar in eene vorige verg. door hem geopperd en hoezeer toen weêrlegd, doet het zich thans op nieuw aan hem voor; daaromtrent wilde hij nog wel de opinie der komm. vernemen; het geldt nl. de bevoegdheid. Spr. had zich iets anders van de verordening voorgesteld. niet meer maar minder, en dat mindere ook anders. De leden der komm. hebben natuurlijk de betrekkelijke artikelen der gemeentewet en andere verordeningen betreffende deze zaak naauwkeurig onderzocht, en zullen dus Spr's bezwaren wel dadelijk kunnen weêrleggen. Spr. gelooft reeds, dat hij zelf aan den heer *v. Boetzelaer* zou kunnen zeggen, dat de komm. andere verordeningen gevolgd is. Spr's bezwaren zijn de volgende. De gemeentewet kent geen andere ambtenaar dan de kommissarissen en dienaren van politie; De kommissaris wordt op eene andere wijze benoemd, de dienaren door den burgemeester. De burgemeester geeft hun eene *ambtsinstruktie.* De inspekteurs van politie zijn onder den algemeenen naam van dienaren van politie begrepen. Alle ambtenaren, die dus in deze verordening genoemd worden, ontvangen hunne *ambtsinstruktie* van den burgemeester. Nu treedt het ontwerp wel niet in zoodanige bevelen of in de ambtsinstruktie door den burgemeester te geven. maar er wordt toch bepaald bv. de regeling der hoofdbureaux en hulpbureaux, en Spr. meent dat zoodanige regeling uit het denkbeeld der *ambtsinstruktie* voortvloeit. Spr neemt eens aan, dat het hoofd der policie van meening was, dat de plaatsen in deze verordening opgegeven niet geschikt zijn; zou dan de raad de bevoegdheid hebben, zoodanige standplaatsen te kiezen? De geheele bepaling dat er zal zijn een hoofdbureau en een of meer hulpbureaux, schijnt uit te moeten gaan van den burgemeester. De hierarchie, de opvolging der nachtwachts, de diensten die de agenten der 3. en 4. klasse zullen verrigten, dat zijn alle zaken begrepen in het denkbeeld der ambtsinstruktie die de burgemeester geeft.

De heer *v. Nooten* zegt, dat het bezwaar omtrent de bevoegdheid ook bij de komm. gewogen heeft en bij de vaststelling der bepalingen wel degelijk in het oog is gehouden. Zij heeft zich geenszins ontveinsd, dat de bepalingen der gemeentewet in dit opzigt niet zeer duidelijk zijn, maar aan den anderen kant is het toch zeker, dat van de inrigting der policie afhangt het bedrag dat de raad er voor beschikbaar stelt, en dus, dat als de raad bepaalt wat kon en zal worden besteed, men niet treedt op het terrein van het hoofd der policie. Het eerste bezwaar van den heer *v. Hoytema* betrof de inspekteurs; het is waar, de gemeentewet kent alleen dienaren der policie, maar die inspekteurs blijven dienaren der policie; alleen om den ijver op te wekken zijn verschillende rangen daargesteld. De regeling wie nacht- en wie dagdienst zullen doen, staat in betrekking tot de uit te geven sommen, want zij die enkel met de nachtdienst belast zijn, genieten eene geringere bezoldiging, evenzeer als de agenten van de 4e klasse. Ook de kwestie der verschillende bureaux hangt zamen met de bepaling der kosten, die er toe zullen worden vereischt. Men sluit geenszins de magt uit van den burgemeester om bij bepaalde gelegenheden nog tijdelijke stations op te rigten. De aanmerking van den heer **Boer** betreffende de plaatsing van een bureau buiten de Weerd is mede bij de komm. overwogen, maar als het getal bureaux nog met één moet worden vermeerderd, dan heeft men meer personeel noodig en komen de kosten hooger; en als men nu bedenkt, dat een bureau aan de Katharijne- en Wittevrouwen-barrières en aan het stadhuis zal zijn, gelooft Spr. niet dat het noodig zal zijn er nog een buiten de Weerd te vestigen, te meer daar volgens het plan der komm. behalve de agenten van policie nog een aantal andere personen tot agenten kan worden aangesteld. Den heer *v. Boetzelaer* antwoordt Spr., dat de komm. zich voor oogen heeft gesteld wat voor deze gemeente zou worden vereischt, en op de bepalingen van dergelijke verordeningen in andere gemeenten heeft acht geslagen, om te zien op welk terrein men zich bewogen heeft, juist om niet te treden op het terrein waarover de burgemeester als hoofd der politie te beschikken heeft. De bepaling dat de agenten geen ander bedrijf mogen uitoefenen meent Spr. dat niet in het reglement behoeft, maar in de ambtsinstruktie behoort.

De heer *v. Doorn* zal de beantwoording der vraag of inbreuk wordt gemaakt op de magt van den burgemeester aan dezen zelven overlaten. Die ambtenaar echter heeft in der tijd gezegd niet te deelen de meening dat uitbreiding noodig was; hij heeft de vergaderingen der komm. niet bijgewoond, en zwijgt nu, zoodat men van zijne inlichtingen verstoken blijft. En als Spr. nu niet weet, welke ambts-instruktiën, welken werkkring aan de dienaren van politie zullen gegeven worden, dan kan hij ook niet berekenen hoeveel er noodig zullen zijn. Het is dus zonder verdere opgaven voor de leden van den raad hoogst moeijelijk, zich over de zaak uit te laten. Spr. kan niet beoordeelen, waarom er 100 agenten zullen zijn en niet 200 of 300. Spr. weet niet waarom de inspekteur *f* 1000 moet hebben, omdat hem onbekend is wat van dezen zal gevergd worden. Het komt Spr. dus in de eerste plaats noodig voor, dat de burgemeester zijne denkbeelden meêdeele.

De heer *v. Geuns* antwoordt alsnog op eene aanmerking van den heer **Boer**, dat het niet zoozeer geldt eene afschaffing der nachtwachts, als wel eene regeling om ze in meerder verband te brengen met de agenten die bij dag dienst doen. Het denkbeeld dat de dienst om den anderen nacht welligt bezwarend zou zijn heeft ook bij de komm. gewogen, doch men is daarvan teruggekomen bij de inzage van elders bestaande verordeningen en instruktiën. Te Rotterdam wordt elken nacht door de helft van het getal dienst gedaan, te Leeuwarden door ⅔. Dewijl nu zoodanige dienstprestatie elders met goed gevolg plaats heeft, heeft de kommissie er geen bezwaar in gezien, ook alhier bij de bepaling van het getal der agenten 3. klasse daarvan uit te gaan en tevens daarnaar hunne bezoldiging te regelen. Daarom achtte zij het, ook in het belang der personen zelven, beter dat er 40 agenten der 3. klasse werden aangesteld op eene bezoldiging van *f* 120, dan 60 agenten op eene bezoldiging van *f* 80

De heer *v. Hoytema* zegt, dat zijne bezwaren niet geheel zijn uit den weg geruimd. De heer *v. Nooten* heeft de vraag eigenlijk niet beantwoord, wat men door de *ambtsinstruktie* aan de dienaren van policie te geven, te verstaan hebbe, en zoolang dat niet wordt overwogen, zal men in de uitvoering steeds op moeijelijkheden stuiten. Spr. wijst slechts op art. 12, en vraagt *quo jure* hier wordt vastgesteld, dat de burgemeester zal moeten aanstellen een klerk. Verder wijst Spr. op art. 13, houdende dat bij brand al de agenten dadelijk in dienst treden. Hij neemt aan dat de burg. in zijne instruktie bepalen wil, dat niet alle agenten in dienst treden. Wat dan? Dat is toch een maatregel van uitvoering. Beschouwt men de verordening uit dit oogpunt, dan bevat zij eigenlijk geen artikel waar niet dezelfde aanmerking op is te maken. Het eenig art. waaraan de raad zijne bevoegdheid ontleent is art. 135 der Gem.-wet, en als men nu dat art. leest, dan zal men wel zeggen, dat een reglement, dat de policie regelt, eene verordening is, die in het belang der openbare orde wordt vereischt, maar in de artikelen 190 en 191 wordt dit regt gerestringeerd, en wel zoo, dat voor de policie bepaaldelijk andere regelen zijn gegeven. Juist omdat dit bezwaar bij Spr. telkens terugkeert, wenschte hij zoo gaarne door de komm. geheel te worden overtuigd, dat zijne bezwaren niet gegrond zijn.

De heer *de Jong* meent dat de heer *v. Hoytema* de kwestie op een geheel ander terrein brengt dan waarvan men moet uitgaan. Deze even als de heer *v. Doorn* beweert, dat de raad geene bevoegdheid heeft eene verordening te maken over het onderwerp der policie, welke bij de Gem.wet uitsluitend aan den Burg. zou zijn opgedragen. — Intusschen heeft de raad die kwestie in Febr. jl. met eene groote meerderheid beslist, en krachtens dat besluit heeft de destijds benoemde komm. de tegenwoordige koncept-verord. ingediend. Ook Spr. doet het leed dat tot dusverre het hoofd van het gemeentebestuur het stilzwijgen heeft bewaard; niemand weet hoe hij over de zaak denkt, en toch is Spr. overtuigd, dat als de burgem. zijne stem mede aan de verordening onthoudt, zij geheel haar doel zal missen. — De heer *v. Hoytema* heeft de komm. uitgenoodigd de grenslijn aan te wijzen tusschen de bevoegdheid van den raad en die van den burgemeester. Spr. kan die lijn niet trekken, omdat de gemeentewet daaromtrent niet duidelijk is. Men moet zoeken naar de bedoeling dier wet, en dat heeft de komm. gedaan. Nu kan men moeijelijkheden opperen, die welligt geen lid der komm. kan oplossen. Het standpunt waarop de komm. zich heeft geplaatst, is in de mem. van toel. uiteengezet. — Zij heeft zich onthouden van elke inmenging op het gebied der instruktiën, welke aan de dienaren der policie worden gegeven. — Maar die dienaren worden uit de stedel. kas betaald; de raad moet de noodzakelijkheid dier uitgaven beoordeelen. — Daartoe moet hij weten hoe vele dienaren er voor de policie der gemeente noodzakelijk zijn. Hij kan de klassifikatie dier dienaren regelen; als aan den burgemeester de benoeming wordt gelaten, staat het aan den raad vrij te bepalen dat er inspekteurs en agenten zullen zijn, en hunne traktementen te regelen. Het oprigten van hulpbureaux hangt met de geldkwestie zamen; daarvan hangt mede af hoeveel agenten voor de dienst noodzakelijk zijn. Dit een en ander behoort naar het oordeel der komm. tot de attributen van den raad, en moet in de verordening geregeld worden. Maar de komm. heeft zich zorgvuldig onthouden van elke regeling der dienstpligten; zij laat dit aan den burgemeester over; zij heeft b. v. het getal hulpbureaux voorgesteld, maar wat de agenten daar zullen te verrigten hebben, aan den burgemeester overgelaten. Men moet de zaken niet uit haar verband rukken; als b. v. de heer *v. Hoytema* heeft gewezen op art. 13 waarbij wordt voorgeschreven dat alle agenten bij brand in dienst treden, heeft de kommissie niet willen voorschrijven dat alle agenten naar den brand moeten heensnellen; zij heeft geheel aan den Burgemeester overgelaten, welke diensten moeten worden gepresteerd, maar alleen voorgeschreven, dat alle agenten bij dergelijke gelegenheden tot de dienst verpligt zijn; men moet weten op welk getal agenten men bij dergelijke gelegenheden kan rekenen. — De heer *Boer* heeft naar Sprekér's meening het zwakke gedeelte der verordening aangetast; de vraag of het aantal agenten der derde klasse voldoende is, en of de onderscheiding der agenten van de 3. en 4. klasse goed zij, is den spreker ook twijfelachtig; omdat hij echter bemerkt, dat de Voorz. zich gereed maakt om het woord te voeren, zal hij gaarne hiermede eindigen.

De Voorz. gelooft dat het best is, dat men zich met welwillendheid verstaat, en niet te veel blijft staan op kleine moeijelijkheden. Spr. zal niet in uitvoerige ontwikkeling treden, wegens het vergevorderd uur; echter meent hij te moeten opmerken dat de heer *v. Hoytema* de zaak verkeerd voorstelt. Als Spr. gezegd heeft dat de politie naar omstandigheden voldoende is, heeft hij daarbij bedoeld, dat alle waar naar haar geld is; hij heeft gezegd, dat voor Utrecht hij niet zooveel geld zou overhebben voor eene zoo groote uitbreiding als sommige leden wenschelijk achten. Maar het is bekend dat Spr. zich reeds vóór de benoeming der komm. onledig hield met denkbeelden omtrent eene goede zamenstelling der policie te vormen. Wat nu de verordening betreft, moet Spr. zeggen dat, als zij eene wet zal zijn van Meden en Perzen, zij dan niet goed werken kan; maar wel als de uitlegging geldt van den heer *v. Nooten*, en men des noods in bijzondere gevallen en omstandigheden er eenigzins van zal kunnen afwijken. Wanneer dus de verordening bevat wat de raad wenschelijk acht in gewonen toestand, zal Spr. er geen bezwaar in zien, maar hij moet zich voorbehouden in buitengewone omstandigheden op den regel soms uitzonderingen te mogen maken. De verordening dus slechts beschouwende als eene regeling die de raad in den regel zou wenschen en verlangen gevolgd te zien, zou Spr. over punten van ondergeschikt belang kunnen heenstappen, en zal hij gaarne tot hare daarstelling in overleg treden.

Wegens het vergevorderd uur worden de verdere beraadslagingen verdaagd tot morgen ten 1 ure.

Zitting van Vrijdag 29 Julij.

Voorz. mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 18 leden; afwezig de HH. *Schuller*, *v. Boetzelaer*. *Pabst*, *Jongeneel*, *Karsten*, *v. Stirum*, *v. Lier*, *v. Cleef*, *Trip*, *v. Dielen* en *de Graaf.*

Door den heer *de Muralt* wordt verslag uitgebragt

namens de komm. voor de zaak der spoorwegen, welke komm. adviseert, om aangezien door den raad reeds zijne bezwaren tegen de gekoncessioneerde spoorweglijnen bij adres van Oktober 1858 aan de Tweede Kamer der Staten Generaal zijn bekend gemaakt, zich in het vervolg aan te sluiten aan de verdere pogingen welke daartegen door de stad Amsterdam zullen worden aangewend, voor zoover die met de belangen van Utrecht vereenigbaar zijn, en B. en W. uit te noodigen, om binnen de grenzen der bevoegdheid door de gemeentewet toegekend, met B. en W. van Amsterdam in overleg te treden ter bevordering van de gemeenschappelijke belangen van beide steden, bij den aanleg der verschillende spoorweglijnen en dienovereenkomstig naar omstandigheden nadere voordragten aan den raad te doen.

Wordt besloten dit verslag ter sekretarie neder te leggen.

De *Voorz.* stelt alsnu voor, om, zoo hiertegen geene bedenkingen bestaan, op grond dat deze verg. eigenlijk eene voortgezette verg. is, over te gaan tot de beslissing omtrent het voorstel waarover gisteren de stemmen gestaakt hebben.

Niemand hiertegen eenige bedenking hebbende wordt komform besloten en worden de beraadslagingen over dat voorstel heropend.

De heer *Ackersdijck* zal, hoewel hij bij de beraadslagingen op gisteren niet tegenwoordig geweest is, evenwel zonder bezwaar vóór het voorstel stemmen, daar toch het bestuur der Gods- en Gasthuizen, even als elk privaat man, zich moet voegen naar de regelen van het reglement op het bouwen en sloopen.

Het voorstel wordt alsnu met 9 stemmen tegen die der HH. *v. Doorn*, *v. Hengelaar*, *v. Veersen*, *v. Nooten*, *Schuurman* en den Voorz. verworpen, waarop de voordragt betreffende den afstand van grond aan het bestuur der Gods- en Gasthuizen verder in behandeling wordt genomen.

De heer *v. Nooten* heeft voor het voorstel van den heer *Schuller* gestemd, omdat hij het van belang acht, dat de raad vooraf behoorlijk zij ingelicht. Spr. moet echter ook zeggen, dat kan worden gewaakt door het dagel. bestuur door de toepassing van het bouwreglement. De voordragt kan dus aangenomen worden, mits er bijgevoegd worde, »onverminderd de bepalingen van het bouwreglement.”

De heer *v. Doorn* zegt, dat dit goed zou zijn, als men niet gisteren gehoord had, dat het bestuur der Gods- en Gasthuizen zich nog in het geheel niet verbonden heeft om te bouwen. Spr. vraagt daarom, of het niet geraden zou zijn, bij de uitgifte te bedingen, dat er binnen een bepaalden tijd gebouwd wierd.

De *Voorz.* acht de opname der bijvoeging door den heer *v. Nooten* aangegeven overbodig.

De heer *de Jong* zegt tot inlichting, dat aan de Kroonspoort vrije woningen zijn, zoo bouwvallig dat zij niet meer zijn te gebruiken, zoodat het bestuur besloten heeft die te verkoopen en op een andere plaats woningen te bouwen, hetgeen nu natuurlijk zal geschieden op den grond welken het heeft aangevraagd.

De heer *Boer* bevestigt, dat het aanzoek geen andere strekking kan hebben, dan op het terrein te bouwen. De bijvoeging betreffende de verordening op het bouwen en sloopen is overbodig, want die verordening geeft van zelve het dagel. bestuur de bevoegdheid om later over het plan te oordeelen.

De heer *v. Doorn* verklaart zich door de gegeven inlichtingen gerust gesteld.

De heer *v. Hengelaar* merkt aan, dat als men bouwt, herbouwt of wil afbreken, het bouwreglement eerst van toepassing wordt, doch dat men volgens het reglement niet kan noodzaken een ledig erf te bebouwen of in alle opzigten zoo te bouwen als dit naar het plan der stad wenschelijk is. Spr. wil gaarne aannemen, dat het bestuur er bouwen zal en goed zal bouwen, maar is dit zoo, dan ziet hij er te minder bezwaar in, te bepalen, dat, als binnen zekeren tijd er niet volgens een gegeven plan gebouwd is, het terrein weder teruggenomen wordt.

De *Voorz.* merkt aan, dat B. en W. worden gemagtigd om daarin verder het noodige te verrigten.

De heer *v. Nooten* gelooft niet, dat er ernstige vrees behoeft te bestaan, dat er niet zal worden gebouwd. zoodat de opname van zoodanige klausule als de heer *v. Hengelaar* bedoelt niet noodig is. Ook zijn eigen voorstel acht Spr. na het gehoorde overbodig. Ook zou men als voorwaarde kunnen stellen, dat de straat aan beide zijden zal worden doorgetrokken.

De heer *de Jong* merkt aan, dat het terrein met een spitsen hoek uitloopt en dus niet tot aan het einde kan bebouwd worden. Spr. gelooft echter, dat men gerust aan B. en W. kan overlaten, zich daaromtrent met het bestuur te verstaan.

Zonder omvraag wordt alsnu komform de voordragt besloten.

Aan de orde is de verdere behandeling van het ontwerp-reglement voor de inrigting der plaatsel. politie, waarover de algemeene beraadslagingen worden hervat.

De heer *de Muralt* zegt, dat onder de bedenkingen in de verg. van gisteren, tegen de voordragt der komm., de gewigtigste is geweest, dat daarbij inbreuk zou zijn gemaakt op de magt van den burg. Spr. zal trachten dit te wederleggen. De gemeentelijke policie is een onderdeel van de huishouding der gemeente — niet van het gewest — niet van het rijk — zoo als gisteren een Spr. vermeende, omdat zij ook diensten voor het rijk verrigt; alle bevoegdheid tot regeling van hetgeen tot de huishouding van de gemeente wordt gerekend, behoort volgens art. 134 der Gemeentewet bij den raad, voor zoo ver die bevoegdheid niet aan den burg. of aan B. en W. is opgedragen; de bevoegdheid tot regeling van het onderdeel der huishouding van de gemeente, bekend onder den naam van gemeentelijke policie, is nergens aan een ander dan aan den raad opgedragen; deze alleen is dus volgens art. 135 der wet tot het maken der verordening bevoegd welke tot regeling van het onderwerp wordt vereischt. Met de uitvoering van al hetgeen, waartoe de verordeningen van den raad krachtens art. 134 en 135 vastgesteld, aanleiding geven, zijn B. en W. belast, aan hun kollegie is bij art. 179 het dagel. bestuur der gemeente opgedragen; op dien regel is alleen bij sommige artikelen der wet uitzondering gemaakt, en wel met betrekking tot bepaalde onderwerpen van policie, b. v. bij art. 188 wordt de uitvoering van de verordeningen van den raad met betrekking tot de daarbij vermelde onderwerpen niet aan B. en W. maar aan den burgem. alleen opgedragen; evenzoo heeft bij brand volg. art. 189 de burgem. het opperbevel, behoudens de gewone dienstregeling door den raad gemaakt, waarnaar hij zich moet gedragen. Op de vraag, of door het woord policie in dit artikel, bedoeld werd de handhaving der policie-reglementen dan of de policie zelve en hare regeling geheel aan den burgem. was opgedragen, waar men tegen zou zijn, antwoordde de Regering bij de mem. van beantwoording op het Verslag der kommissie van rapporteurs: Policie beteekent hier de handhaving der openbare orde en de daaromtrent gemaakte plaatsel. verordeningen; dat de burgem. zulke verordeningen zou kunnen maken, zal bezwaarlijk uit dit art. af te leiden zijn, wanneer men er op let dat volgens art. 136 (135) het maken der verordeningen die in het belang der openbare orde worden vereischt aan den raad behoort; rust de zorg hiervoor op den burgem. en niet op het kollegie van B. en W. dan zal eenheid in de middelen, snelheid in de uitvoering beter verzekerd zijn, de handhaving der policie zal dan ook ter verantwoording wezen van een persoon. Bij de beraadslagingen over het wetsontwerp, zeide de minister *Thorbecke* (zie Bijb. Ned. St. Cour. 1850—1851 bl. 824) over den zin van art. 188 vergeleken met art. 190; wanneer dat art. niet in de wet stond, dan zou daarvan het gevolg zijn, dat die policie zou behooren aan B. en W. aan wie in den regel behoort de uitvoering van de verordeningen van den raad. Maar bij dit art. is om de redenen bij de memorie van Toelichting en in die van Beantwoording ontwikkeld, de uitvoering van de gemeentelijke policie-verordeningen aan den burgemeester, aan een individu opgedragen. Bij het stedel. reglem. van 1824 hadden B. en W. volgens art. 88 het bestuur en opperloezigt voor de dagelijksche policie; in de steden van eenig gewigt stond eerst een direkteur van policie neven hen, later ing. nadere maatregelen van algem. bestuur, meer onder hen. Bij het ontwerp van 1849 werd o. a. bepaald, dat de direkteuren en kommissarissen zich zouden gedragen overeenkomstig de instruktiën door den Min. van Justitie in overleg met de gemeente-besturen te geven; de burgem. alleen werd daarvoor toen nog niet bedoeld; bij het later ontwerp der gemeentewet van den Min. *de Kempenaer*, worden de ambtenaren en dienaren van policie vermeld op de lijst bij art. 106 behoorende, van de gemeentelijke ambten of bedieningen waartoe de raad zou benoemen; met het toezigt o. a. nu bij art. 188 aan den burgem. opgedragen, zouden volgens art. 116 van dat ontwerp B. en W. belast zijn. Eerst bij het ontwerp der gemeentewet door den Min. *Thorbecke* ingediend is de uitvoering en het toezigt over vele daarop betrekkelijke onderwerpen en het regt van benoeming tot de bedoelde bedieningen aan den burgem. alleen opgedragen. De kommissarissen en dienaren staan, voor zooveel de gemeente-policie betreft, volgens art. 190, onder de bevelen van den burgem., maar volgens de 2. al. van datzelfde artikel, rust de gemeente-policie op de plaatselijke verordeningen en bevelen, die ten gevolge der Gem.-wet zijn gegeven, dus op al datgene wat door den raad overeenkomstig de art. 134 en 135 der wet is vastgesteld, of voor zoover die bevelen daarvan een uitvloeisel zijn. De Regering zelve heeft ook begrepen dat de plaatselijke verordeningen in de inrigting der gemeente policie zouden moeten voorzien, toen zij op de vraag bij art. 191 gedaan, door wie de dienaren van policie zouden worden beëedigd, bij de memorie van beantwoording te kennen gaf: »in de beëediging der dienaren van policie behooren de plaatselijke verordeningen op dat onderwerp (nl. op de organisatie der policie — niet op de beëediging —) te voorzien.” Bij de beantwoording der algemeene bedenkingen tegen de § 2 van het Hoofdstuk III, zeide de minister *Thorbecke* o. a. (bijblad bl. 823) met betrekking tot de vraag of de werking der policie uitsluitend gemeentelijk zou zijn: »het ontwerp van wet heeft te »doen met de gemeente-policie, dat wil zeggen, niet »de uitvoering van al die verordeningen, die de raad »ten aanzien van de policie zal maken, en indien »dit juist is, dan zal er eene gemeentelijke policie »moeten blijven.” De minister begreep dus ook dat die policie zou zijn een onderdeel van de huishouding der gemeente bij art. 134 bedoeld. De heer *Provo Kluit*, aan wiens beschouwingen bij de beraadslagingen, men uithoofde van de vroeger door hem beklcede betrekking, het meeste gewigt mag hechten, begreep ook dat volgens art. 136 (nu art. 135), (zie bijblad 834[2]), aan den raad bleef opgedragen het aantal en het bedrag der traktementen van de dienaren van policie te bepalen, de belooningen en straffen te regelen en al het verdere daaromtrent te bezorgen. De verordening nu waarbij dat wordt geregeld, zegt Spr. kan niet anders dan eene huishoudelijke gemeenteverordening zijn, door den raad vastteslellen, en de bewering dat de regeling daarvan zou zijn in strijd met de wet, omdat de burg. alleen aan het hoofd der policie staat of met de uitvoering is belast, zou even ongerijmd zijn als de bewering, dat de raad geen verordening zou kunnen maken ter regeling van de marktpolicie en van die over de openbare vervoermiddelen, of van de publieke gezondheidsdienst, of van de policie op het begraven en de begraafplaatsen, omdat die policie of dat toezigt ing. art. 179 al. k, l, en m, bepaald aan Burg. en Wetb. is opgedragen! Bij de onderhavige verordening bepaalt de raad den rang, het getal en de bezoldiging der beambten van policie welke de burg. zal benoemen; hij wijst de plaats en het getal der hulpbureaux aan, omdat hij er de lokalen voor laat inrigten; hij bepaalt het getal manschappen dat op ieder bureau moet dienst doen, omdat hij dienovereenkomstig hun geheel getal vaststelt; hij bepaalt dat, van de 40 agenten voor de nachtdienst, de helft iederen nacht op wacht zal trekken, hij schrijft den tijd voor gedurende welken zij in dienst zijn, omdat hij daarnaar het getal en de bezoldiging dier agenten regelt; hij bepaalt ook dat zij bij brand zullen opkomen, dat is eene verpligting die hij op die agenten legt. Zou de raad dat niet mogen bepalen, met hetzelfde regt, als hij bij een organiek besluit op het brandwezen zal bepalen, dat in een gegeven geval, de brandmeesters of spuitgasten dit of dat zullen verrigten, al behoort hunne benoeming aan B. en W., al heeft de B. het opperbevel? De raad wijst voor het bureau-werk der policie een geëmploijeerde en een klerk aan, omdat zonder de aanwijzing van den raad, de B. van de noodig geachte diensten van zulke bureau ambtenaren zou verstoken zijn, geen gelden daarvoor beschikbaar zouden zijn gesteld; dat alles zijn onderwerpen waarin bij een organiek huishoudelijk besluit van den Raad moet worden voorzien, daardoor maakt de Raad echter geen inbreuk op de bevoegdheid van den Burg.; deze geeft de bevelen — hij wijst de personen aan tot verrigting van de diensten bij de verordening voorgeschreven — de uitvoering is aan hem — aan hem alleen overgelaten. Spr. hoopt en vertrouwt dat de leden bij eene naauwkeurige overweging der voordragt, wanneer zij de afzonderlijke artikelen nader toetsen aan de beginselen en voorschriften der gemeente-wet, overtuigd zullen zijn, dat de voordragt geen inbreuk maakt op de bevoegdheid van den Burg. en dat de komm. is gebleven binnen de grenzen dier wet.

De heer *v. Doorn* zegt, dat de gisteren gehouden beraadslagingen op hem dien indruk hebben gemaakt dat hij zijne stem niet aan het ontwerp zal geven. Daaruit toch is gebleken dat zoo de raad al volkomen bevoegd mogt zijn tot het maken dier verord., hij daarom toch niet in staat is om dat volkomen goed te doen, zonder de medewerking van den burgem. die met de uitvoering is belast; op de vraag waarom niet meer of niet minder agenten werden voorgedragen heeft de komm. gezegd dat zij zich met betrekking tot dit getal geregeld had naar hetgeen elders voor steden van gelijke bevolking als Utrecht was aangenomen; maar naar Spr's. overtuiging is de bevolking niet de eenige noch de beste maatstaf voor de behoefte; ook andere plaatselijke omstandigheden zullen daarop invloed moeten hebben. Maar wat hiervan zij, hoe zal de raad beoordeelen het nut van zoovele dienaren van policie, als hij niet weet, wat zij moeten uitvoeren en welke diensten de burgemeester van hen zal eischen. Spr. meent, dat het beste wezen zou, dit ontwerp te laten rusten en te wachten tot dat de burgemeester zelf het initiatief neemt. Deze toch heeft gister verklaard dat hij daartoe het voornemen gehad en reeds bouwstoffen verzameld had. Spr. dunkt dat men van niemand beter regeling kan verwachten. Dergelijke wijze van behandeling zou nog dat voordeel aanbieden, dat aan de uitvoering de hand gehouden en deze in alle opzigten beter zou bewaakt worden, terwijl betrekkelijk het aanhangig ontwerp het tegendeel te duchten is: de burgem. immers heeft duidelijk gezegd, dat hij de voorschriften daarvan ondoelmatig, zelfs belemmerend vond en dat hij die alleen uit inschikkelijkheid en als uitdrukkende de wenschen van den raad zou naleven, in gewone omstandigheden, als hij eigenlijk gezegd geen policie behoefde, maar dat hij niet kon verzekeren, dat hij zich ten allen tijde daarnaar stiptelijk zou kunnen gedragen. Eene verordening nu aan te nemen die alleen goed geacht wordt, wanneer men er in het geheel geene noodig heeft en alzoo reglementen te maken, alleen om reglementen te maken, omdat anderen ook reglementen hebben gemaakt, zonder zekerheid dat zij uitvoerbaar zijn of uitgevoerd zullen worden, acht Spr. beneden de waardigheid van den raad, en als daarvan nog het gevolg moet wezen, dat de kosten voor dien tak van bestuur, ruim ½ meer dan thans zullen bedra-

gen, dan meent Spr. de aanneming daarvan niet te kunnen verantwoorden.

De heer *v. Nooten* zegt, dat het bevreemdend mag heeten, dat, nadat de raad eene kommissie heeft benoemd om een ontwerp in te leveren, de grondslag, de bevoegdheid van den raad, die toen reeds ter sprake is gebragt, nog telkens wordt aangetast. Spr. vraagt, of, toen dè komm. in het leven geroepen werd, bij de meeste leden niet de overtuiging levendig was van de noodzakelijkheid eener uitbreiding der policie. Dit was de grond voor de benoeming der komm., en om die reden heeft zij gemeend, zich over dien grondslag niet meer te behoeven uit te laten. Spr. gelooft dus, dat dit punt geen ernstige weêrspraak meer kan vinden en dat, als men doordrongen is van de noodzakelijkheid eener betere inrigting van het policiewezen, men verpligt is, eene verordening op dit onderweep te helpen vaststellen. Een ander bezwaar is gisteren opgeworpen door den heer *v. Hoytema*, dat nl. niet behoorlijk in het licht gesteld is het onderscheid tusschen hetgeen waartoe de raad bevoegd is, en de instruktie door den burgem. aan de dienaren van policie te verstrekken. Spr. gelooft niet dat die bewering zoo ernstig kan worden genoemd of zoodanige wederlegging behoeft, als dat lid meende. De woorden der gemeentewet zijn in dat opzigt niet zoo duidelijk als wel gewenscht wordt, maar ook na het gesprokene door den heer *de Muralt* omtrent de bevoegdheid van den raad acht Spr. die bevoegdheid niet twijfelachtig. Al is het waar, dat de burg. als hoofd der policie, de direkte aanstelling heeft en de schorsing, het ontslag, enz. naar welgevallen regelt, zoo ligt daarin niet opgesloten, dat het hem vrijstaat zoo veel of zoo weinig agenten aan te stellen als hij wil, want de raad bezoldigt alle gemeente-ambtenaren, waartoe ook behooren de dienaren van policie. Maar er is meer: het kan zijn, dat de middelen der gemeente niet toereikend zijn, om door geldelijke bijdragen in de behoefte te voorzien, dan kunnen de gemeente-inwoners tot personeele diensten worden opgeroepen, en de raad zal beoordeelen of die diensten zullen worden gevraagd; en wat kan die ambtsinstruktie van den burgem. anders wezen, dan die inwendige dienstregeling, waarnaar de dienaren der policie zich zullen behooren te gedragen? In dat opzigt heeft de komm. geen inbreuk gemaakt op de bevoegdheid van den burgem., en de heer *v. Hoytema* heeft dan ook slechts ééne bepaling kunnen aanwijzen, waar schijnbaar daarop inbreuk gemaakt werd, nl. de slotbepaling van art. 13; dat voorschrift echter was juist noodzakelijk, opdat die personen zouden weten, waartoe hunne diensten gevorderd worden; want van den omvang hunner diensten is de betaling hunner diensten afhankelijk. Zij zullen altijd beschikbaar zijn, maar wat zij doen zullen, waar ter plaatse zij zullen opkomen, dat blijft ter bepaling aan den burgem. overgelaten. Zoo de slotbepaling van art. 13 al eenigzins in de bevoegdheid des burgemeesters kan geacht worden in te grijpen, zoo is zij toch met art. 189 der Gem. wet overeen te brengen, omdat het hier de gewone dienstregeling in geval van brand betreft.

De heer *Ackersdijck* had niet gemeend het woord over deze verordening te voeren en was er dus niet op voorbereid; nu hij echter zulke vreemde beweringen hier hoort voordragen, mag hij niet zwijgen. Vooral hetgeen door den voorlaatsten Spr. gezegd is, komt hem voor van dien aard te zijn, dat het in eene verg. welke eerbied voor zich zelve heeft, niet moest kunnen voorkomen. Men heeft gezegd, wij maken eene verordening, maar wij zijn niet zeker of de Burgemeester zal goedvinden haar ten uitvoer te brengen; en wij zijn bij onze beraadslaging verstoken van het licht dat de burgemeester door zijne kennis en ondervinding zoude kunnen aanbrengen. Maat, zegt Spr., is dan de burgem. niet lid in deze vergadering? en als hij tegenwoordig is, terwijl de raad eene verordening maakt, is hij dan niet verpligt den raad voor te lichten en de noodige mededeelingen te doen. Maar nog slimmer, als de raad eene verordening maakt, zou de burgem. die niet naleven? Zou hij dan bij zichzelven kunnen overwegen, of hij wel goed vond die verordening toe te passen? Dat is de grootste beleediging, die men den *Voorz.* dezer verg. kan aandoen. Als de burgem. met den raad eene verordening overweegt, zal hij de bezwaren doen kennen die bij hem tegen het ontwerp zijn opgekomen; en als de verordening is aangenomen en goedgekeurd, zal zij door hem naar pligt en geweten worden ten uitvoer gebragt. Den minsten twijfel daaraan te kennen te geven is, volgens het gevoelen van Spr., ongepast.

De heer *v. Doorn* bedankt den heer *Ackersdijck* voor zijne teregtwijzing en verklaart dat, wanneer die al in zijne uitdrukkingen kon gezocht worden, in zijne bedoelingen zekerlijk geene beleediging lag voor den burgem., dien hij anders gaarne verschooning daarvoor vragen zou. Spr. herhaalt wat hij reeds gezegd heeft, dat hij bereid is om ook de policie in Utrecht op dien voet te helpen brengen, waarop zij, in verhouding tot het aanzien en de belangrijkheid van die stad behoort te staan; dat hij daarvoor ook de gevorderde uitgaven op de begrooting zal goedkeuren, maar dat hij zijne stem niet kan geven aan eene verord., van welke nog betwijfeld wordt of zij wettig zou wezen, en van welke met zekerheid bekend is, dat zij door hem, die haar in de eerste plaats zou moeten in werking brengen, als onuitvoerbaar, niet voor de behoefte geschikt en nutteloos kostbaar veroordeeld wordt.

De algemeene beraadslagingen alsnu gesloten zijnde komt in behandeling.

Art. 1. Ter handhaving der openbare orde in de gemeente, zoo wel bij dag als bij nacht, worden aangesteld:
a. 1 Hoofd-Inspekteur van politie,
b. 4 Inspekteurs van policie,
c. 12 Agenten van policie der 1ste klasse.
d. 28 Agenten van policie der 2de klasse,
e. 40 Agenten van policie der 3de klasse,
f. 20 Agenten van policie der 4de klasse.

De heer *de Jong* heeft op de gisteren door den heer **Boer** gemaakte aanmerking dezen gevraagd, of hij ook termen vindt om eene verandering voor te stellen. Spr. gelooft dat men de agenten der 3. en 4. klasse kan vereenigen.

De heer **Boer** vindt die uitnoodiging vreemd. Hij heeft wel inlichting van de komm. gevraagd, of zij, met de kennis die zij zeker nopens dit geheele onderwerp heeft bezeten, van meening was, dat het voorgesteld personeel toereikend zou zijn om in de geheele vervulling van de dienst te voorzien. Daaromtrent wenscht Spr. van haar inlichtingen te ontvangen, maar is hij niet bereid aan een lid der komm. inlichtingen te geven.

De heer *de Muralt* gelooft, dat de komm. het getal bepaald heeft in verband met de bestaande behoefte, en de berigten ingewonnen omtrent de vraag, hoeveel brand- en nachtwakers tot nu toe gewoonlijk in dienst zijn; dit getal verschilde tusschen 28 en 32, 33 en 34. Nu moet men echter niet uit het oog verliezen, dat, behalve die nachtwakers nog 12 agenten van policie en een inspekteur iederen nacht in dienst zullen zijn, en dan gelooft Spr., dat men meer nut hebben zal van die 32 à 33 man gelijk de komm. zich die voorstelt dan van het personeel thans met dezelfde dienst belast.

De heer **Bake** vraagt de opinie van het hoofd der policie omtrent het getal.

De *Voorz.* wil wel erkennen, dat de dienstregeling, dat om den anderen dag iemand wordt opgeroepen, hem niet aanlokkelijk voonkomt, daar hij in dat geval geene genoegzame aktiviteit verwacht. Spr. zou veel liever het getal vermeerderen en de bezoldiging wat lager stellen. De agenten 3. klasse zullen nu slechts *f* 120 verdienen en dus nog over dag andere werkzaamheden moeten verrigten, zoodat zij om den anderen dag niet goed dienst zullen kunnen doen; ware het nog om de vier *of* vijf nachten, dan ware het aannemelijk.

De heer **Bake** heeft met leedwezen gehoord wat de vorige Spr. medegedeelt. Daaruit blijkt, dat de bezwaren van de heeren *v. Doorn* en *v. Hoytema* niet zoo geheel ongegrond waren; als toch het hoofd der policie zich reeds niet met het eerste artikel kan vereenigen, ziet Spr. groot bezwaar er in, verder te gaan?

De heer *de Jong* ontkent geenszins het gewigt van de aanmerking des voorzitters en hij voor zich zou ook meenen, dat er meer agenten voor de nachtdienst moesten zijn; maar daaruit volgt dan ook, dat men aan de agenten der derde klasse geen vaste traktementen moet geven of althans minder dan is voorgesteld.

De heer *de Muralt* zegt, dat de komm. de zaak herhaaldelijk en rijpelijk overwogen heeft, en hij zelf met deskundigen van verschillenden rang of stand, daarover geraadpleegd heeft, al hetwelk hem overtuigd heeft dat het voor een nachtwaker mogelijk is om den anderen nacht dienst te doen, en dat men waar het geschiedt zich er best bij bevindt. De bezoldiging diende dan ook hooger te worden gesteld; zij die eene vaste bezoldiging van *f* 120 genieten hechten daaraan meer dan aan een afzonderlijk loon van 50 of 75 cents per nachtdienst, wanneer zij er niet zeker van zijn van om den anderen nacht, maar slechts van tijd tot tijd tegen dat loon in dienst te worden opgeroepen. Spr. heeft in de laatste betalingsstaten nog gezien, dat één man 30 malen in eene maand de wacht had gehad, dat was zeker een van de besten; anderen daarentegen, die vermoedelijk minder goed zijn, maar die men toch nog niet geheel wil verstooten, werden slechts van tijd tot tijd opgeroepen; daaronder zijn er die te oud zijn of ander werk verrigten en dat zijn slechte dienaren, en als zij verpligt worden om den anderen dag te komen zullen zij hun ontslag krijgen of nemen. Van den anderen kant is ook wel eens onder de nachtwachters geklaagd, dat de een meer wordt begunstigd dan de ander; dat de een 12, 14, 15 nachten per maand dienst doet, de andere 3 of vier; dat maakt sommigen ontevreden; dat houdt alles op, wanneer allen om den anderen nacht dienst moeten doen.

De *Voorz.* zegt met betrekking tot het feit waarop door den heer *de Muralt* gewezen is, dat een man die 30 nachten na elkaâr dienst doet, dat naar zijne wijze van zien gemakkelijker kan, dan iemand die bij dag nog bovendien moet werken. De weg die tot nu toe hier gevolgd is, en bij Spr. geen groot bezwaar opleverde, is dat men een groot getal personen had, die nu en dan werden opgeroepen; Spr. gelooft dat dit ook voor het vervolg wenschelijker ware. Het denkbeeld om vaste traktementen te geven, meent Spr., dat ook groot bezwaar heeft; als iemand per wacht betaald wordt, heeft hij o. a. bij ziekte geen aanspraak, maar anders gaat dan zijn traktement door terwijl later nog pensioen verzocht wordt.

De heer *v. Hoytema* is het met den Voorz. eens. Spr. herinnert ter staving van het goede der tot dus verre bestaan hebbende regeling der nachtwacht aan het volgende: Eenige jaren geleden was het in een gedeelte der stad des nachts bijzonder onveilig, waarom de ingezetenen dier wijk zich hebben vereenigd, om daartegen maatregelen te nemen. Spr. heeft toen den heer *v. Loenen* gevraagd, hoe dat kon worden uitgevoerd, en deze heeft geantwoord, dat als men daarvoor per nacht wilde betalen, hij een man zou kiezen, en diens loop zoo regelen, dat dit derwijze geschiedde, dat de een den anderen kontroleerde, zoodat er nooit een op zijn post kon ontbreken, zonder dat het dadelijk werd opgemerkt. Dit is drie maanden lang geschied en gaf groote zekerheid, en toen heeft men tevens opgemerkt, dat het het beste was de keuze der individuen aan de policie over te laten, die de meest geschikten kon in dienst roepen. Zoodanige menschen stelt Spr. zich voor dat de nachtwakers behooren te zijn, en van dezen zal men nu 's winters en in buitengewone gevallen meer noodig hebben dan des zomers.

De *Voorz.* zegt dat er honderde omstandigheden zijn, die het geven eener vaste aanstelling niet wenschelijk maken. O. a. zal men zeker, gelijk vroeger, aanspraak maken op pensioen; de tegenwoordige regeling is zoo, dat dit niet verleend wordt. De nachtwachten krijgen zooveel per nacht, en niets als zij ziek of niet in dienst zijn.

De heer *Ackersdijck* geeft de voorkeur aan het stelsel der komm.; al het goede dat men zich van het andere stelsel voorspiegelt, is geheel daarmede te vereenigen. Als men de agenten op den duur aan de stad verbindt, heeft men kans de geschiktste personen te bekomen. Dat neemt niet weg, dat, als een man zoo als de heer *v. Loenen* was, aan het hoofd der policie staat, ook andere personen, die men goed kent, gebruikt kunnen worden om tijdelijke uitbreiding aan de policie te geven, maar zij die de gewone dienst doen moeten stipt, ordelijk, eenigzins aan de routine gewoon zijn. Nu zegt men dat het voordeelig zijn zoude geen vaste agenten aan te stellen, omdat men dan bij ziekte niets behoeft te betalen; maar moet men dan aan den man, die altijd goed zijne diensten verrigt, in tijd van ziekte zijn klein inkomen onthouden? juist dan heeft hij er dubbel behoefte aan. Men zegt ook, dat dan geen aanspraak op pensioen kan gemaakt worden; maar als een man van zijn 25. tot zijn 70. jaar in stadsdienst zijne pligten vervuld heeft, en eindelijk te zwak geworden is, zal men hem dan voor die weinige jaren welke hij welligt nog te leven heeft, een klein pensioen weigeren? Dit is niet het middel om geschikte, trouwe agenten te bekomen.

Art. 1 wordt alsnu in stemming gebragt en met 13 stemmen tegen die der HH. *v. Veersen*, **Bake**, *v. Hoytema*, *v. Doorn* en den *Voorz.* aangenomen.

Art. 2. De agenten van politie der 1ste en 2de klasse kunnen tevens veldwachter zijn.

De *Voorz.* ziet niet in, waarom deze bepaling hier wordt opgenomen. Spr. gelooft dat het eene algemeene beschikking is van rijkswege, dat wanneer zich onder de agenten van policie daartoe geschikte personen bevinden, zij kunnen worden voorgedragen voor veldwachters.

De heer *de Jong* zegt dat een veldwachter grootere bevoegdheid heeft dan een agent, waarom men heeft aangenomen dat, als het noodig is, de agenten der 1. en 2. klasse het eerst in aanmerking zullen komen.

De *Voorz.* ziet geen reden om ook niet agenten der 3. klasse voor te dragen als zij geschikt zijn.

De heer **Bake** vraagt of de veldwachters niet aan eene andere autoriteit zijn onderworpen, zoodat de daartoe benoemde agenten eenigzins van hunne dienst vervreemd worden?

De heer *de Jong* antwoordt dat zij onderworpen zijn aan den officier van justitie. Vindt echter de burgem. daar bezwaar in, dan zal hij de benoeming tot veldwachter niet provoceren.

De heer *de Muralt* zegt, dat bij de komm. overwogen is, of een ambtenaar van policie, uit stats kas bezoldigd, zonder bezwaar tevens rijksbeambte zou kunnen zijn; zij heeft daarin geen bezwaar gezien met betrekking tot de agenten der 1. en 2. klasse.

De *Voorz.* heeft bedenkingen tegen de beperking; in een buitenwijk zou een agent 3. kl. kunnen wonen, dien men noodig achtte, te kunnen aanstellen als veldwachter.

De heer *Ackersdijck* stelt voor, in dit art. ook de agenten der 3. klasse op te nemen.

De heer *v. Hoytema* vraagt, of dit niet in strijd is met het denkbeeld in art. 5 neêrgelegd, dat de agenten der 3. klasse geen dagdienst doen?

De *Voorz.* ziet daarin geen bezwaar.

De heer *de Jong* merkt aan, dat als men ook de agenten der 3. kl. opneemt in dit art., men hun ook in art. 21 de bevoegdheid moest toekennen tot he opmaken van processen-verbaal.

De *Voorz.* deelt die zienswijze niet, men zou dat alleen behoeven uit te strekken tot die agenten der 3. kl. welke tevens veldwachters wierden.

De heer *Ackersdijck* dunkt juist dat het hier een van die punten geldt waaromtrent men vertrouwen

moet stellen in het gevoelen van den man, die aan het hoofd staat. Spr. kan zich daarom wel vereenigen met het voorstel van den heer *Bake*. Zoodra twijfel bestaat, moet men vragen welke de meening is van den burgem. De gebezigde argumenten komen hem te zwak voor, om aan deze bepaling groot gewigt te hechten.

Met 10 stemmen tegen die der **HH.** ***Bake***, ***v. Hoytema***, ***v. Geuns***, ***Ackersdijck***, ***v. Veersen***, ***v. Doorn*** en den Voorz. wordt het amendement van den heer *Ackersdijck* verworpen, waarna het art. zonder omvraag wordt aangenomen.

Art. 3. De kommiezen der plaatselijke belastingen geven aan de ambtenaren van policie de gevraagde inlichtingen en verleenen hun, des gevorderd, den noodigen bijstand of hulp.

De heer *de Muralt* zegt, dat van de zijde van de belastingadministratie eenig bezwaar tegen dit art. is gemaakt; men wil het voorschrift juist omgekeerd hebben, dat de beambten van policie die der belasting behulpzaam zouden moeten zijn, terwijl men meende dat het voorschrift van dit artikel in de instruktie voor de kommiezen moest worden opgenomen. Spr. zou er niet voor zijn om het artikel alzoo omgekeerd in deze verordening over te nemen, hij acht zich echter verpligt om de aandacht van den raad er op te vestigen, opdat hij het artikel kunne wijzigen in den zin van de administratie der belastingen.

De heer *v. Nooten* acht dat niet wenschelijk, en wel, omdat het tot de ambtsinstruktie behoort Overigens ziet Spr. ook niet dat de zaak zelve in *deze* verordening noodzakelijk is.

Het artikel wordt met **11** stemmen tegen die der **HH.** ***v. Geuns***, ***de Jong***, ***Schuurman***, ***de Murat***, ***Bosch*** en ***Metelerkamp*** verworpen.

Art. 4. Er zijn een hoofdbureau en vier hulpbureaux van policie.

Het hoofdbureau is bij dag gevestigd in den Domtrans; de hulpbureaux zijn gevestigd aan of bij de Tolsteeg, de Katharijne- en Wittevrouwenbarrières en bij het Stadhuis.

Het hulpbureau bij het Stadhuis is bij nacht tevens hoofdbureau.

De heer *Boer* komt terug op zijne bedenking betreffende het plaatsen van een hulpbureau aan de Weerdbarrière. Het komt hem voor, dat zoodanig bureau dáár zeer wenschelijk is. Men zou des noods het bureau van de Wittevrouwenbarrière daar kunnen plaatsen.

De heer *Metelerkamp* geeft toe, dat het nuttig ware er een bureau te hebben, maar zou tegen die verplaatsing zijn. Vooreerst is de voorstad buiten Wittevrouwe ook zeer bevolkt, daarenboven is de Wittevrouwen-barrière de groote ingang der stad, en eindelijk is de Katharijnebarrière digt bij de Weerd, zoodat van het bureau aldaar zeer gemakkelijk die buitenwijk kan bezocht worden.

De heer *de Jong* merkt aan, dat de bureaux niet juist aan de barrières zullen behoeven geplaatst te worden, zoodat een der bureaux des noods tusschen beide barrières zou kunnen worden geplaatst. Ook is het doel dat de agenten zullen cirkuleren.

De *Voorz.* ziet tegen de plaatsing geen groot bezwaar, maar heeft alleen tegen de laatste alinea. Spr. acht het niet wenschelijk alles 's avonds van het eene bureau naar het andere over te brengen.

De heer *de Muralt* gelooft ook niet dat dit de bedoeling is, maar wel dat de inspekteur slechts 's nachts zijn bureau ten stadhuize hebbe.

De *Voorz.* merkt aan dat door deze regeling veel bezwaar zal ontstaan.

De heer *de Jong* zegt dat dit niet het denkbeeld is; als iemand gearresteerd wordt zal men hem eerst bij den chef en daarna naar de gemeentegevangenis brengen.

De *Voorz.* merkt aan, dat men zoodanig persoon een oogenblik kan noodig hebben om inlichtingen te vragen, wanneer men hem dan telkens zal moeten overbrengen. Is het alleen opdat de inspekteur zich bij voorkeur hier kunne ophouden, Spr. heeft er vrede mede, maar het is eigenlijk eene groote ingryping in de dienstregeling.

De heer *v. Geuns* zegt dat het denkbeeld ook geweest is, dat er 's nachts een bureau minder zou zijn dan bij dag, anders zoude men des nachts meer agenten in dienst moeten stellen dan bij art. 5 is voorgedragen. Moest het hoofdbureau nog gesticht worden, dan zou dat zeker aan het stadhuis plaats vinden. Daartegen bestaan evenwel thans eenige bezwaren, vooral wegens de achter den Dom bestaande gevangenis. Daarom heeft de kommissie een middelweg ingeslagen en voorgesteld het hoofdbureau bij dag te behouden waar het thans gevestigd is en bij het stadhuis alleen een hulpbureau te vestigen. Des avonds ten 10 ure zoude echter het bureau achter den Dom worden gesloten en de inspekteur, die ingevolge art. 8 steeds aan het hoofdbureau aanwezig is, zoude zich dan niet aldaar maar aan het bureau bij het Stadhuis bevinden.

De *Voorz.* merkt aan, dat men nu aan het hoofdbureau des nachts geen agent zal hebben.

De heer *v. Geuns* zegt, dat niets belet dat in buitengewone gevallen van het bureau bij het stadhuis een of meer agenten naar het bureau achter den Dom gezonden worden.

De *Voorz.* vindt het denkbeeld onpraktisch; al wat men noodig kan hebben is op het hoofdbureau, en waarom zal daar nu 's nachts niemand zijn?

De heer *de Jong* zegt dat er geen policie-agent noodig is. In de gemeentegevangenis worden in den regel veroordeelden wegens bloote policie-overtreding opgenomen, en om die te bewaken behoeft er niet meer te zijn dan de koncierge. Het hoofdbureau behoort te zijn bij het stadhuis, midden in de stad. Wordt des nachts eene misdaad gekonstateerd, dan wordt niet dadelijk de instruktie gehouden, en de getuigen geroepen; men neemt den dader gevangen en als de hoofdinspekteur reden vindt om hem gevangen te houden, geeft hij order om hem naar het politiehuis te brengen en den volgenden morgen ten 7 ure vangt de kommissaris de instruktie aan. Is nu die man zoo gevaarlijk, dat de koncierge hulp noodig heeft, dan zendt men een agent om hem te bewaken. Het hoofdbureau 's nachts aan het stadhuis te hebben verdient vooral daarom de voorkeur, wijl het nu zoo afgelegen ligt, dat velen het niet weten te vinden, zoodat het zelfs gebeurd is, dat in de stad brand was zonder dat men het daar wist.

De heer *Bake* gelooft dat de zaak praktisch nog al bezwaar zal opleveren. Buitendien acht hij het onraadzaam aan het hoofd van de policie eene bepaling op te dringen tegen welke hij zich bepaald verklaart, en die niet van dat gewigt is, dat men ze moet doordrijven. Naar zijn gevoelen is die oppositie eene voldoende reden om de bepaling niet op te nemen, en hij stelt dan ook voor, de laatste al. van dit artikel te doen vervallen.

De heer *v. Hoytema* moet verklaren, dat als de policie zoo slecht is ingerigt, dat er brand in de stad kan zijn, zonder dat dit aan het hoofdbureau bekend is, al is dat op eene meer afgelegen plaats gevestigd, men dan geen reglement behoeft te maken, daar men dan toch geen vertrouwen in de policie kan stellen. De policie *moet* en *kan* alles weten wat er omgaat. — De heer *de Jong* heeft verder gezegd, dat de instruktie kan wachten tot den anderen dag. Uit het oogpunt van de toepassing van het krimineel regt mag dat soms waar zijn; de zekerheid der inwoners duldt dat uitstel niet, want het kan toch gebeuren, dat, bij vereeniging van misdadigers op verschillende plaatsen der stad bijv., eene onmiddelijke opsporing overal noodig is, gevoegd bij een onderzoek van *données* die op het hoofdbureau aanwezig zijn. Eén hoofdbureau dunkt Spr. noodzakelijk, waar ook gevestigd; niet een afwisselend bij dag en bij nacht.

De *Voorz.* stelt het geval, dat iets gebeurt waarvoor de hoofdkommissaris geroepen moet worden; hij zal dan op de plaats waar hij moet komen niemand vinden. Voor het geval van brand behoeft het bureau niet aan het stadhuis te zijn, want daar staat altijd eene wacht in verband met de torenwacht.

De heer *de Muralt* zegt, met betrekking tot hetgeen de heer *v. Hoytema* aanhaalt omtrent een komplot, dat hij zich zelfs nog erger gevallen kan voorstellen, maar dat voor zulke buitengewone geval en geene verordening gemaakt wordt. De personen die men nu in arrest neemt worden maar niet zoo dadelijk des nachts in instruktie genomen; de heer *de Jong* zegt wel dat de kommissaris ten 7 uur op zijn bureau komt, maar Spr. meent dat het nog wel wat later wordt. De heer *v. Hoytema* heeft o. a. ook er op gewezen dat de dreggen ter redding van drenkelingen aan het hoofdbureau achter den Dom voorhanden zijn. Spr. zou de drenkelingen beklagen als zij moesten wachten tot ze van daar gehaald waren; zulke dreggen vindt men op vele plaatsen, ook nabij het stadhuis; dat noemt Spr. geen argumenten van eenig gewigt. De plaatsing van het hoofdbureau bij het stadhuis is verkieslijk omdat men daar, midden in de stad, 's nachts alles hoort en dadelijk bij de hand kan zijn op het minste gerucht; op het hoofdbureau achter den Dom daarentegen hoort of ziet men niets; men moet van daar de policie altijd komen roepen, en dat zal voor het publiek in allen geval veel gemakkelijker zijn wanneer het hoofdbureau bij het stadhuis is, daar komt iedereen al ligt langs, vele ingezetenen zijn daarentegen met de gelegenheid achter den Dom in het geheel niet bekend

De *Voorz.* kan zich met die argumenten niet vereenigen.

De heer *Schuurman* vereenigt zich met het amendement. Spr. acht het ook doelmatiger dat er *een* hoofdbureau besta, en wel aan het stadhuis; doch zoo lang het daar niet is gevestigd acht hij de dagelijksche verwisseling van het hoofdbureau niet wenschelijk. Spr. noemt het ondoelmatig zoo men acht moet slaan op den tijd wanneer men zich naar de eene of andere plaats zal moeten begeven.

De heer *v. Geuns* geeft den heer *Bake* in bedenking zijn voorstel uit te breiden en te bepalen, dat er 's nachts slechts drie hulpbureaux zullen zijn. Het denkbeeld der komm. toch was, dat er bij nacht een bureau minder zou zijn dan bij dag. Wordt het amendement aangenomen zoo als het nu is voorgesteld, dan komt er eene geheele verandering in het stelsel der komm.; naar het getal der bureaux toch is het getal van het dienstdoend personeel bepaald.

De heer *Boer* meent, dat men hier te zeer aan woorden hecht; de zaak is, dat men een bureau hebbe, waar men zich kan vervoegen, en dat men dit dáár plaatse waar zulks het meest in het belang der burgerij is. De reden waarom Spr. niet voor het amendement zal stemmen is overigens zijne vrees, om welligt door eene schijnbaar onbeduidende verandering de geheele ékonomie der verordening te verstoren. Hij heeft toch opgemerkt, dat het aantal bureaux in verband staat met al de overige bepalingen rakende het personeel, de indeeling, de nachtdienst, enz.

De heer *de Muralt* is mede tegen het amendement; de geheele ekonomie der verordening wordt daardoor verbroken; als het amendement wordt aangenomen valt het werk der komm.; men zou dan in een bureau meer bij nacht moeten voorzien, en nu heeft de komm. zoo wel het getal van het personeel als het bedrag der kosten van policie, begroot naar de bureaux door haar voorgesteld, voegt men nog een bureau bij nacht daarbij dan wordt de verhouding verbroken; de bepaling om het hoofdbureau bij nacht naar het stadhuis te verplaatsen is eerst na langen strijd onder de leden der komm. aangenomen, omdat Spr. had voorgesteld; het hoofd-bureau in zijn geheel, zoowel bij dag als bij nacht, van achter den Dom, naar of bij het stadhuis te verplaatsen, waar de meerderheid der komm. tegen was. Spr. acht zich nu echter verpligt, tegenover het voorgesteld amend. op zijn vroeger denkbeeld terug te komen, en stelt daarom voor, het hoofdbureau, zoowel bij dag als bij nacht, over te brengen naar of bij het Stadhuis en dien overeenkomstig al. 2 van het artikel te wijzigen.

De heer *Ackersdijck* gelooft dat de meeste leden in dat denkbeeld zullen deelen, maar geeft toch in bedenking, of het niet beter is die wijziging later in overweging te nemen. Het amendement van den heer *Bake* zegt men, dat tegen de ekonomie van het reglement strijdt, omdat men meer agenten zoude noodig hebben; maar heeft men die noodig, dan moet men zich daardoor niet laten terug houden.

Het amendement van den heer **Bake** wordt met **10** stemmen tegen die der **HH.** ***v. Hoytema***, ***Bake***, ***Ackersdijck***, ***Schuurman***, ***v. Veersen***, ***v. Doorn*** en den Voorz. verworpen, waarop de heer *de Muralt* verklaart het zijne in te trekken.

De *Voorz.* ziet groot bezwaar in die bepaling en gelooft niet dat de dienstregeling er naar zal kunnen geregeld worden.

De heer *de Jong* protesteert hiertegen; wordt de verordening door den raad aangenomen, dan staat den Voorz. de weg open, haar door de hooge regering te doen vernietigen; maar als de raad zoodanig beginsel heeft aangenomen en wordt de verordening ingevoerd, dan moet die door den burg. ten uitvoer worden gebragt.

De *Voorz.* ziet er onoverkomelijke bezwaren in en meent, dat niemand het hem kwalijk kan nemen, dat hij dit te kennen geeft.

In stemming gebragt wordt het geheele art. met **12** stemmen tegen die der **HH.** ***Bake***, ***v. Hoytema***, ***v. Doorn***, ***v. Veersen*** en den Voorz. aangenomen.

Art. 5 wordt zonder omvraag aangenomen

Art. 6. De nachtdienst der policie vangt aan des avonds ten 10 ure en eindigt des morgens: ten 7 ure in de maanden Januarij, Februarij, November en December, ten 6 ure in de maanden Maart en Oktober en ten 5 ure in de overige maanden.

De dagdienst vangt aan op het uur voor het eindigen der nachtdienst bepaald, en duurt tot des avonds 10 ure.

Den *Voorz.* komt het voor, dat dit weder eenigzins ingrijpt in de dienstregeling.

Op verlangen van den heer *Bake* in stemming gebragt wordt het art. met **11** stemmen tegen die der **HH.** ***Bake***, ***v. Hoytema***, ***v. Doorn*** en den Voorz. aangenomen.

Art. 7. De agenten der 4. klasse worden tot het doen van nachtdienst alleen opgeroepen in geval van ziekte of ontstentenis van agenten der 3. klasse, of bij buitengewone gelegenheden.

Wordt met **12** stemmen tegen die der **HH.** ***Bake***, ***v. Doorn*** en den Voorz. aangenomen.

Art. 8. Voor de dienst, zoowel bij dag als bij nacht, is steeds een inspekteur van politie aan het hoofdbureau aanwezig.

De *Voorz.* meent dat ook hier eenigzins in de dienstregeling wordt ingegrepen, ten minste als er door bedoeld wordt, dat de inspekteur chef zal zijn van de dienst bij nacht.

De heer *de Muralt* gelooft dat de raad bevoegd is te bepalen dat op het hoofdbureau voortdurend een der inspekteurs aanwezig zal zijn; dien overeenkomstig bepaalt hij ook hun getal. Het kan nu zelfs bij dag gebeuren, dat als men zich over het een of ander te beklagen heeft, men op het hoofdbureau niemand meer vindt dan een agent, en dat is niet voldoende.

Het art. wordt hierop met de drie volgende waarvan op art. 9 door den Voorz. dezelfde aanmerking wordt gemaakt als omtrent art. 7 en 8, zonder omvraag aangenomen, waarop wegens het vergevorderd uur de verg. uitèengaat.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.